

POSTOJNSKI

PREPIH

JULIJ / AVGUST 2020 109 LETNIK 14

OBČINA
POSTOJNA

Otroci že skoraj en mesec uživajo počitnice. Zanje so tudi letošnje brezskrbne, saj si jih znajo popestriti že na domačem ali sosedovem dvorišču, igrišču, prostranem travniku ali v mestnem parku. Tudi organiziranih oblik preživljanja počitnic je v domači občini precej. Le zakaj bi se ozirali po letos nedosegljivih oblikah počitnic, ko pa je na doseg roke toliko zanimivih dejavnosti? Žiga, Tine, Sonja, Luka, Simon in Tadej so na primer skupaj še z ostalimi 15 vrstniki doživeli na poletnem gasilskem taboru tri prave »gasilske« dni. Nepozabno!

Ni še konec

Niti poletja niti epidemije. Pravzaprav je ta, kot opazamo, ponovno dobila zagon in spet smo priča zaostrovanju ukrepov. Pretekli meseci so nas marsikaj naučili, zato imamo občutek, da se z virusom v tem valu veliko lažje spoprijemamo. Postali smo bolj zreli in bolj odgovorni.

Življenje tokrat ni obstalo in gre naprej. Za marsikoga bo letošnje poletje po prisilni brezdelni pomladi, veliko bolj delovno v primerjavi s prejšnjimi leti. Turistični delavci, ki so se letos znašli v nezavidljivi situaciji, se borijo za vsakega posameznega obiskovalca. Organizatorji dogodkov se ukvarjajo s pridobivanjem soglasij in dovoljenj za izvedbo posameznih prireditev. Poletje se nadaljuje, le malce drugače, kot smo vajeni. Smo na polovici počitniških dni in dobro je, da ob spoštovanju ukrepov na trenutke odmislimo virus in epidemijo, ter se posvetimo lepšim stvarim. Naj bo to delo, ki nam je v veselje, ali dopust.

Na Občini počasi že zremo v september, ki je že za drugim vokalom in s sabo nosi dodatno delovno vnašo. Še dober mesec nas loči do začetka šolskega leta, ki bo prineslo tudi odprtje dolgo pričakovanega prizidka Osnovne šole Antona Globočnika in novih prostorov podružnične Osnovne šole Miroslava Vilharja v Hruševju. Kljub epidemiji so dela potekala skoraj nemoteno in po načrtih, zato smo vedno bližje trenutku, ko bo po šolskih hodnikih slišati otroški živ žav. Novi in obnovljeni prostori obeh šol niso le lepi, temveč predvsem uporabni, saj bodo olajšali marsikatero prostorsko zagato s katero so se učenci in učitelji soočali v preteklih letih.

V pričakovanju prvih septembrskih dni vam tako želim, da preživite kar se da lepo in v večji meri brezskrbno poletje, z enim očesom pa le vsake toliko poskrbite, da se držite previdnostnih ukrepov.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca:

Zelena Postojna

tu živimo:

KS Štivan

na obisku:

Andrej Smerdu

Na naslovnici (od leve proti desni): Žiga Hmeljak, Tine Majerčič Pertot, Sonja Perko Kitek, Luka Majerčič Pertot, Simon in Tadej Nunič; fotografija: Janez Mandeljč.

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov.

• Postojna, julij 2020, leto izdaje 15, številka 109 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepil@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Brez odklopa na dopust

V zadnjih 24 urah so v Sloveniji zabeležili »toliko in toliko« na novo okuženih s covid-19. To je stavek, ki ga tudi po koncu epidemije vsakodnevno spremljamo v naših javnih občilih. To poletje se od skrb zbudajočih vesti ne bomo mogli popolnoma odklopiti. Morda bodo to ene od najbolj stresnih počitnic do zdaj. Ali bodo zaprli mejo? Bomo morali v karanteno? Bodo spet čez noč uvedeni novi ukrepi? To so vprašanja, ki dan za dnem poskakujejo v naših mislih, še zlasti ob pripravah na dopust. Nič bolj zadovoljni niso organizatorji prireditev, saj so se morali znova na hitro prilagoditi danim razmeram. Televizijski in radijski sprejemniki ostajajo prižgani, da ne preslišimo novih podatkov, ki bodo krojili ne le dopust, ampak tudi naše življenje.

Današnja tehnologija in mediji, zlasti pa družbena omrežja nam omogočajo, da imamo svet dobesedno na dlani. Še nikoli v zgodovini ni človek imel toliko informacij, kot jih ima v 21. stoletju. To je nedvomno velika prednost moderne dobe, a v nasičenosti novic se skriva tudi nevarna past. Karkoli na spletnih omrežjih poiščemo, to tudi najdemo. Preprost glavobol ali prehlad lahko z nekaj nepremišljenimi ključnimi besedami nenadoma postane smrtno nevarna bolezen. Nek običajen potek dogodkov pa teorija zarote, ki si je niti Hollywood ne bi mogel izmisliti. Ob toliko različnih in navzkrižnih informacijah se mora človek priučiti, kako ločiti zrno od pleve. Kateremu viru sploh verjeti? Brez osnovne medijske pismenosti je to bolj kot ne Sizifovo delo. Ljudje vse pogosteje zaupajo naključnim in nepreverjenim spletnim virom. Tam ni nekakšnega filtra ali urednika, ki bi znal presoditi, kaj je relevantna in dokazana informacija. Po drugi strani pa mi včasih kdo prišepne na uho, da sploh ne zaupa več vsebinam, ki jim jih posreduje televizijski dnevnik. Nemara postopoma spoznavamo problematiko formata informativnih oddaj, ki nam v omejenem času posredujejo le kratke utrinke dogodkov dneva. Zagotovo tudi novinarji nimajo ravno preprostega dela. V večernem dnevniku so omejeni na 2-minutne prispevke, vse prej kot dovolj za poglobljeno obdelano vsebino.

Težava pa ni le format. Mediji namreč tekmujejo za pozornost bralcev, poslušalcev in gledalcev. Kako jih najlažje zvašiš pred svoj papir, zvočnik, zaslon? Z dramatisiranjem. S prizori, začinjeno s elementi šoka, ob katerih obnemijo.

Širši kontekst je v tem boju poraženec. Vsakodnevno naštevaje okuženih in mrtvih je strašljivo, a zgolj navajanje teh številke pove bore malo. Ničkolikokrat smo slišali podatke o smrtnih žrtvah v prometnih nesrečah in primerjave z enakim lanskim obdobjem. Malokdaj pa nam oseba na drugi strani predstavi, da število žrtev v Sloveniji že desetletja upada. Toda kdor nam podaja dnevne vesti, je v položaju avtoritete. Njegove ali njene besede načeloma sprejmemo za relevantne. Te pa so danes pogosto na preizkušnji. Popolno zavračanje nima smisla, prav pa je, da zahtevamo širino. »Zakaj« je vedno pomembno vprašanje.

V tednih, ki so pred nami, ne pozabimo na postavljanje tega vprašanja. Je že res, da bodo prihodnji dnevi vsaj malo bolj mirni. Če so bili pretekli meseci na političnem parketu kar burni, so poslanci sedaj na parlamentarnih počitnicah. Popolnega odklopa sicer ne pričakujemo, še posebej ne pri ljudeh, ki so izvoljeni predstavniki ljudstva. Tam so, da delajo za našo dobrobit. Kako torej v naslednjih dneh? Mnogokrat izpostavljamo, kako ključnega pomena je prehrana. Medtem ko boste lizali veganski sladoled ali grizljali lubenico domačega porekla, si zapomnite, da je ravno tako pomembno, katere medijske vsebine uživate. Naj te sicer ne prevzamejo vseh vaših poletnih dni do potankosti, želim vam vsaj nekaj brezskrbnih trenutkov.

Letošnji dopust je lahko nekoliko nostalgichen. Mladina bo morda počitnikovala tako, kot smo nekoč. Več časa bodo preživeli pri starih starših, seveda tisti, ki imajo to možnost. Več časa se bodo igrali pred hišo ali blokom s svojimi sovrstniki, od njih so bili tako dolgo ločeni. Kljub omejitvam so za otroke poskrbljene organizirane počitniške aktivnosti, ki bodo zapolnile njihove proste dopoldneve. Ob začetku poletja pa so v središču mesta postavili igralna polja z igrami naše preteklosti. To je odličen način medgeneracijskega kratkočasenja ob vročih poletnih dneh. Tudi raznih prireditev ne primanjkuje in skok v domače morje je le kratko vožnjo proč. V teh tednih bomo več doma – iskali bomo skrite koticke naše dežele, kjer ni gneče. Ljudje smo zelo prilagodljivi. Ni treba, da se nam dopust sfiži. Samo drugačen bo in vse prej kot monoton.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Ernest Ženko.

Zelena Postojna

Ste že opazili kostanjevo krošnjo v obliki srca pri Štefinovi domačiji?

Tudi mesto, kot je Postojna, sicer obkroženo z gozdovi, si težko predstavljamo brez dreves, travnatih površin in cvetličnih zasaditev. Te zagotovo dvigajo kakovost življenja prebivalcev. Sprehod skozi senčnat drevored, igra na travniku v parku ali užitek ob pogledu na cvetoče nasade ne vplivajo samo na dobro počutje in krepijo zdravje, saj zelene površine v mestih izboljšujejo kakovost zraka, pač pa tudi uravnavajo klimatske razmere in odtok padavinskih voda. Ekološkim in okoljskim funkcijam se pridružuje še gospodarski vidik, zato vsi programi za razvoj mest vključujejo tudi ideje o sonaravnem in trajnostnem razvoju predvsem z okoljskega in družbenega vidika.

Proces urbane prenove se začne na ravni strateškega načrtovanja za razvoj naselja, urbanistično načrtovanje za zagotovitev funkcij javnih zelenih površin in vzpostavljanje povezav med akterji, ki morajo delovati v različnih fazah urejanja, pa je pri tem bistvenega pomena.

Občina Postojna tako tudi pri načrtovanju in urejanju zelenih površin sledi Občinskemu prostorskemu načrtu (OPN), saj kot »osrednje vodilo krajinskega oblikovanja znotraj historičnih poselitvenih območij določa ustrezno prezentacijo elementov kulturne dedišči-

ne območja«. Pri urbanističnem načrtovanju je pomembno tudi ohranjanje odprtih, zelenih in rekreacijskih površin v mestnem središču, povezanih z naravnimi koridorji v prehodni zeleni sistem, kot imenujejo preplet zelenih površin krajinski arhitekti. OPN veleva, naj oblikovanje prostorskih ureditev na zelenih in drugih javnih odprtih površinah znotraj starih delov naselij temelji na uporabi tipičnih elementov notranjske urbane krajine, medtem ko so lahko ureditve v novejših delih mesta zasnovane bolj ambiciozno in sodobno. Posebna skrb mora biti po mnenju snovalcev načrta namenjena dre-

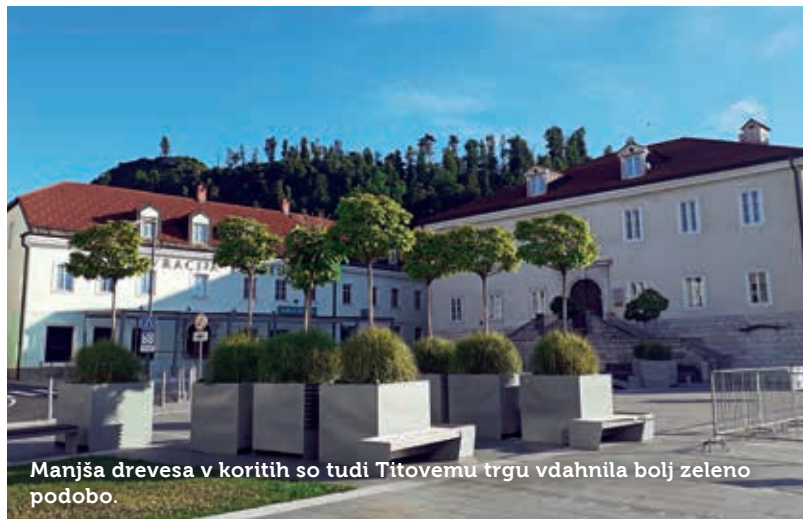
vesom, zato je treba pri zunanjih ureditvah paziti, da njihov obstoj ni ogrožen. Če je posek katerega od dreves vendarle neizogiben, ga je treba nadomestiti. V mestu se ohranja obstoječe zaščitne vegetacijske pasove, ki so pomembni za strukturo naselij, novi vizualni zaščitni pasovi z visoko drevnino, kot so drevoredi in drevesne živice, pa naj bodo načeloma iz avtohtonih vrst, še določa OPN.

Celovito načrtovanje zelenih površin, s katerim občine v urbanih naseljih kot skladno celoto in povezano obravnavajo njihove zelene površine, je v praksi prostorskega načrtovanja sicer uveljavljeno že vrsto let. Krajinski arhitekti pa opozarjajo, da mora biti pristop zelenega sistema dobro izpeljan tudi pri njegovem urensičevanju. Ni torej dovolj, da je v mestih in naseljih dovolj zelenih površin, poskrbeti je treba tudi, da so te kakovostne, večfunkcionalne in medsebojno povezane ter da jih dobro upravljamo in vzdržujemo.

Zeleni sistem

Tudi OPN Občine Postojna vključuje tako imenovani koncept zelene sistema. Ta predvideva raznolike potrebe prebivalcev po športu, rekreaciji in drugih dejavnostih. Pri njegovi zasnovi je treba upoštevati osnovne značilnosti mesta, kot so nepozidana stavbna zemljišča v naseljenem območju – med njimi je kar nekaj takih, ki jih je treba varovati in trajno ohranjati kot zelene površine. Upoštevati je treba bližino in pomen primestnih gozdov – zlasti Soviča, mokrišča ob Pivki, pa tudi druge odprte površine, ki se jih ohranja kot rekreacijsko zaledje naselja.

Postojna se ponaša s precejšnjim številom dobro negovanih drevoredov. Tudi po mnenju strokovnjakov jih je vsekakor treba ohranjati in nadgrajevati. Kot je zapisano v OPN, so ti pomembni predvsem ob mestnih vpadnicah in drugih pomembnejših cestah, za zasnovo zelenega sistema pa tudi tisti, ki

Manjša drevesa v koritih so tudi Titovemu trgu vdahnili bolj zeleno podobo.

spremljajo pomembne peš in kolesarske povezave v zaledje. »Drevored se postavlja ob vseh glavnih ulicah, ki členijo urbano strukturo in so prometno pomembnejše. Na določenih odsekih, kjer je nemogoče urediti drevored v celi potezi, bi ga poskušali mestoma vzpostaviti, kjerkoli bi bilo to možno, na primer z zasaditvijo manjših dreves, tako da bi kljub temu dobili členitve urbane strukture,« določa načrt. Ta predvideva tudi nujno ohranjanje posameznih dreves v samem mestu.

Tako po besedah **Roberta Ozbiča z Občine Postojna** tudi pri načrtovanju in izgradnji novih objektov v največji mogoči meri ohranjajo obstoječo zasaditev. Včasih, kot denimo v primeru gradnje prizidka k Osnovni šoli Antona Globočnika ali pri urejanju parkirišč v Gregorčičevem drevoredu, to ni mogoče; v teh primerih (po Ozbičevih navedbah) zasadijo nova drevesa. Postojnčani pogrešajo vsako drevo, ki v mestu pade zaradi različnih posegov, odgovorne na Občini pa pogosto opozarjajo na površine, kjer je preveč asfalta ali betona in premalo zelenja. Za dodatno ozelenitev so pred leti na novo urejenem Titovem trgu poskrbeli z manjšimi drevesi v koritih.

»Ozelenitve se izvajajo v okviru urbanistične ureditve mesta, tako bomo tudi pri načrtovani prenovi Tržaške ceste na primer zasadili nova drevesa na obeh straneh,« napoveduje občinski sekretar za območje okolja in prostora. Precej

pritožb leti tudi na asfaltno parkirno površino pred Primorko, a kot zatrjuje Ozbič, dodatnih zasaditev na tem delu mesta ni pričakovati, saj je parkirišč po njegovih besedah že tako premalo. Občina sicer za tako imenovano ozelenitev mesta nameni letno skoraj 58 tisoč evrov.

Vsako leto do 20.000 sadik

Za načrtovanje in vzdrževanje zelenih površin v Postojni že 12 let

Postojna se ponaša s precejšnjim številom dobro negovanih drevoredov.

skrbijo strokovnjaki sežanskega podjetja **Hortikultura** ter vnašajo v okolje nove hortikulture standarde in smernice za sonaravni in trajnostni razvoj okolja. Ob tem, po besedah **vodje Roberta Rogiča**, seveda vedno upoštevajo določila krajinskega ali vrtnega načrtovanja. Njihovo delo obsega košnjo zelenih površin, vzdrževanje grmovnih vrst in žive meje, obrezovanje dreves, vzdrževanje namakalnih sistemov, dobavo in zasaditev dreves, trajnic in enoletnic, vzdrževanje in celotno oskrbo gredic, krožišč in cvetličnih korit. Pohvalijo se lahko kar z nekaj uspešnimi projekti, med katerimi Rogič izpostavlja ureditev parka, rozarija, krožišč in križišč.

Po Rogičevih besedah skrbi za zelene površine in zasaditve od 5 do 10 ljudi, odvisno od obsega dela. »Vsako pomlad in jesen posadimo

od 15 do 20 tisoč sadik enoletnic in trajnic. Za zalivanje pa potrošimo od 20 do 50 kubičnih metrov vode, pač glede na vremenske razmere oziroma količino dežja,« postreže z nekaj osupljivimi statističnimi podatki. Hortikultura Sežana sicer vzdržuje tudi zelene površine na Prestranku ter deloma v Zalogu in Stari vasi.

Mestni rozarij

Po naročilu Občine Postojna so v Hortikulturi leta 2013 zasnovali tudi Mestni rozarij. Po Rogičevih besedah vrtnico postavlja tja, kjer si zasluži biti – v središče pozornosti in naselij. »Rozarij je razdeljen na več lokacij in deluje povezovalno, saj lokacije posameznih rozarijev konceptualno povezujejo stara naselja, iz katerih se je razvilo mesto Postojna.«

»To je poseben turistični trend, zanimivost, vredna ogleda, ki lahko popestri lokalno ponudbo za obiskovalce,« je prepričan strokovnjak. Gre za nasade, ki nadomeščajo prejšnje zasaditve z enoletnicami

Krožišča, paša za oči

V Hortikulturi je nastala tudi zasnova za ureditev otokov v postojnskih krožiščih. Ta so glede na »izvirnost« pri postavljanju različnih obeležij v nekaterih slovenskih mestih s svojo preprosto originalnostjo svetla izjema in večinoma prava paša za oči. »Pri zasnovi ureditve postojnskih krožišč smo izhajali predvsem iz okolja, v katerem živimo – materiali so naravni, zasaditve pa trajnostne,« skromno komentira Rogič.

V Postojni prav zdaj nastaja največje, tako imenovano turbo krožišče med Reško in Titovo cesto, a bo na zasaditev oziroma ureditev še počakalo. Kot je pojasnil Robert Ozbič s postojnske Občine, v letošnjem letu namreč ni predvidena ureditev sredinskega otoka; za zdaj ga bodo zasadili samo s travo. »Glede končne ureditve še ni nič odločeno, o tem bomo lahko govorili po sprejemu proračuna občine Postojna za leto 2021,« skopo komentira Ozbič.

Poleg Senčnega kmalu še Sončni park

Park pri pošti so pred leti preuredili in vanj umestili otroško igrišče. Kotiček večkrat služi tudi za razne delavnice in prireditve, na Občini pa si želijo urediti tudi sosednji zeleni pas ter meščanom in turistom ponuditi vsaj približek parka, kot jih poznajo velika mesta. Večinski lastnik Zavarovalnica Triglav je zemljišče med pošto in Primorko oddala Občini že pred letom dni v brezplačni najem. Urejanje, načrtovano že za pomlad

Ob Titovi cesti pozdravlja domačine in turiste lipov drevored.

Ureditve otokov v postojnskih krožiščih so zasnovali v podjetju Hortikultura.

leta 2019, pa se žal še sploh ni začelo. »Za zdaj površino samo kosimo. Čeprav je idejna zasnova že izdelana, nam je ob že siceršnjem pomanjkanju denarja zdaj načrte dokončno prekrižala še epidemija,« obžaluje župan Igor Marentič. Kot zatrjuje, si bo prizadeval, da se urejanje parka začne še letos; zaupali ga bodo Hortikulturi.

»Obstoječi park pred pošto se imenuje Senčni park, zato se bo novi med pošto in Primorko imenoval Sončni park,« razkriva Robert Rogič. »Sončni park bo namenjen predvsem rekreativnim dejavnostim, zato bodo posegi v okolje minimalni, oziroma bo zasaditev minimalistična. Celoten projekt bo skrbno načrtovan z zavedanjem o pomembnosti okolja in samega počutja prebivalcev Postojne in okolice, da se bodo v novem parku počutili prijetno in domače.«

Sicer pa OPN v mestu predvideva še druge parkovne površine. »Mestni park je zelena površina, namenjena vsem prebivalcem v mestu Postojna. Za vzpostavitev pravega mestnega parka je treba na teh površinah poleg običajnih vsebin, kot so sprehajalne poti in otroška igrišča, zagotoviti dodatne vsebine v simbolno reprezentativnem pomenu za mesto, npr. memorialne elemente, glasbeni paviljon, galerijo.« Predlagana je tudi ureditev manjših parkovnih površin na obstoječih urbanih za potrebe prebivalcev območja, in sicer ob železnici, ob srednješolskem centru in ob Pivki.

Postojna v cvetju

Spodbuda občanom, da se tudi sami potrudijo za lepšo podobo mesta in vasi, pa je dolgoletna akcija Postojna v cvetju, ki so jo začeli v današnjem Turističnem društvu (TD) Postojna.

na. To je začelo delovati leta 1883 pod imenom Društvo za olepšanje postojnskega trga in v povzdigo dohajanja tujcev. »Že samo poimenovanje društva kaže na njegovo poslanstvo, to je skrb za urejeno in prijazno okolje. Zato je društvo k temu že ves čas ocenjevalo in spodbujalo gostince, lastnike trgovin in drugih organizacij, ki se navezujejo zlasti na turizem,« je povedala **Marija Gombač s TD Postojna**.

Komisija za splošno in hortikulturno urejanje je vsako leto nagradila najlepše bivalno okolje v okviru projekta TZS Moja dežela, lepa in gostoljubna. »Projekt je posvečal pozornost ureditvi okolja – in sicer šol, vrtca, gospodarskih objektov, trgovin, gostinsko-turističnih objektov, naravnih in kulturnih znamenitosti v mestu Postojna in okolici,« še pravi Gombačeva. Ob koncu turistične sezone je društvo povabilo vse turistične delavce na skupno srečanje in podelitev priznanj, organizirali so tudi odlično obiskana strokovna predavanja.

Leta 2005 je TD povabilo k sodelovanju tudi Občino in Krajevno skupnost Postojna. Skupaj so akcijo razširili in dogradili ter tako obogatili kulturo bivanja v občini. Sedem let zatem je Občina akcijo brez pjasnila prevzela in jo še danes vodi samostojno, čeprav si (po navedbah Gombačeve) v TD še vedno želijo sodelovanja.

Občina je letošnjo akcijo Postojna v cvetju začela sredi junija, prijave pa bodo zbiral vse do 14. septembra. Tekmovanje tudi tokrat poteka v štirih kategorijah – iščejo najlepši vrt, balkon, kmečki vrt in okolico poslovnega objekta. Strokovno komisijo letos poleg predstavnic Občine sestavljajo Robert Rogič iz Hortikulture, fotograf Marko Murovec in župan Igor Marentič. Po ogledu na terenu je že pripravila nabor primernih kandidatov, ocenjevanje bo v prihodnjih mesecih nadaljevala na podlagi prejetih prijav.

»Prijav je žal bolj malo, več lepih, cvetočih koticov komisija odkrije sama,« pravi **občinska sodelavka Sidonija Zega**. Zato poziva občane, da se ozrejo naokoli in s prijavo presenetijo na primer sosede ali lastnike poslovnih stavb, ki se trudijo za lepšo okolico in si zaslužijo pohvalo. Rezultati akcije bodo znani 30 dni po zaključku, ko bodo v Kulturnem domu Postojna podelili priznanja z nagradami.

Prijavnico dobite na spletni strani in v sprejemni pisarni Občine Postojna ter v vseh postojnskih cvetličarnah. Izpolnjeno pošljite na naslov Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna, s pripisom »za nagradno akcijo: OBČINA POSTOJNA V CVETJU 2020« – najkasneje do 14. septembra 2020.

Besedilo in fotografije: Mateja Jordan.

Okužbe se širijo predvsem ob druženju

V zadnjem mesecu je v Primorsko-notranjski regiji ponovno naraslo število okužb s koronavirusom, nekaj novih primerov so našli tudi v Postojni. Od začetka epidemije do 20. julija je bilo v naši občini zabeleženih 19 primerov okužbe.

Zaradi bojazni pred vnosom okužbe so zato v juliju za nekaj dni za obiskovalce zaprli vrata Doma upokojevcov. Po posvetu z epidemiologom so jih že kmalu znova odprli. Strokovnjak namreč meni, da razlogov za tako striktno ukrepe (še) ni, vseeno pa so v domu ohranili strožji režim obiskov. Obiski so tako ponovno omejeni na eno zdravo osebo in 15 minut, za vsakega oskrbovan-

ca samo dvakrat na teden. Tako kot po zaključku epidemije pa morajo svojci svoj obisk napovedati vsaj en dan prej. Druženje s svojci ob lepem vremenu poteka na zunanji terasi, sicer pa v prostorih kluba. Nepokretni osebe lahko obiske sprejemajo v svoji sobi, prav tako bolniki v paliativni oskrbi. Obiski so časovno omejeni in potekajo pod strogim nadzorom, v domu pa sledijo tudi vsem drugim splošnim zaščitnim ukrepom.

Direktorica Alenka Curk meni, da so se iz izkušenj ob prvem valu epidemije veliko naučili, izdelali pa so tudi krizni načrt za primer, da v dom vdre okužba. »Če do tega pride, bo en del stavbe popolnoma zaprt, tako da bodo oboleli fizično ločeni od preostalih. Del osebja bo skrbel samo zanje,« zagotavlja.

Direktorica postojnskega Zdravstvenega doma Irena Vatovec ponovno širjenje okužb pripisuje zlasti druženju, problematična so predvsem razna praznovanja in poroke, pri mladih pa se virus pogosto prenaša zaradi izmenjave ali izposoje različnih predmetov. Am-

bulanta COVID ob stavbi ZD še vedno deluje, od začetka junija pa brise jemljejo ob ponedeljkih, sredah in petkih. Po direktoričnih besedah bodo, če bo treba, testirali vsakodnevno oziroma se prilagajali povpraševanju. Na dan vzamejo med 40 in 50 brisov, precejšnje je tudi zanimanje za samoplačniško testiranje. Kot navaja, nekatere skrbi morebitni prenos okužbe na svojce, drugi želijo »dokaz« za prehod meje, mnogi se testirajo na zahtevo delodajalcev, najpogosteje po prihodu iz tujine.

Mateja Jordan

V Inkubatorju si želijo ambicioznih podjetnikov

Občina Postojna skupaj z Zavodom Znanje nadaljuje urejanje stavbe v poslovno-obrtni coni (POC) Veliki Otok, kjer že več let uspešno deluje Podjetniški inkubator Perspektiva (PIP). Milijon 214 tisoč evrov vreden projekt, sofinanciran iz kohezijskih sredstev Evropske unije (EU) in z ministrstva za gospodarstvo bo omogočil širitev najema in storitev, s tem pa nastajanje in razvoj novih podjetij v celi regiji. Novo vodstvo PIP-a želi v stavbi, ki bo dokončno obnovljena predvidoma ob koncu naslednjega leta, ustvariti širše prepoznavno aktivno podjetniško središče.

Povpraševanje po najemu prostorov je veliko

Kot pojasnjuje **Maja Piškur z Občine Postojna**, želijo s projektom Mrežni inkubator Primorsko-notranjske regije v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in drugimi podpornimi institucijami ustvariti ugodnejše pogoje za razvoj podjetniških zamisli in ustanavljanje novih podjetij. Piškurjeva poudarja, da sta spodbujanje podjetniške miselnosti in podpora dobri podjetniški zamisli bistvena za razvoj podjetništva in s tem tudi razvoj regije. »Po propadu večjih podjetij v regiji ostaja ogromno potenciala v posameznikih, ki bodo tako dobili novo priložnost. Začetki so vedno težki, tržni uspeh pa pride z zamikom in dobro podporno okolje spodbuja posameznike, da se odločijo za ustanavljanje podjetij.«

PIP (ta deluje v okviru Zavoda Znanje) omogoča v svojih prostorih učinkovito nastajanje in razvoj novih podjetij. »Pritličje in prvo nadstropje sta polno zasedena, povpraševanje po možnosti najema pa je zelo veliko, zato bodo novi prostori zelo dobrodošli,« pojasnjuje **dr. Jana Nadoh Bergoč**. Vodstvo PIP-a je prevzela pred nekaj meseci.

Projekt obsega ureditev dela pritličja in 2. nadstropja v skupni površini 950 kvadratnih metrov. S tem bo Zavod Znanje pridobil nove prostore za podporno institucijo, ki bo podjetnikom nudila ne samo najem prostorov pod ugodnimi pogoji, pač pa tudi širši nabor upravnih in intelektualnih storitev.

Ponujajo prostore in podporo pri razvoju idej

Kot namreč poudarja vodja PIP-a, ne ponujajo samo prostorov, ampak želijo privabiti ljudi, ki potrebujejo podporo pri razvoju svoje ideje, torej prave »inkubirance«. »Želimo si ambicioznih podjetnikov, ki bodo ustvarili dejavnost, od katerih lahko na dolgi rok dobro živijo,« je konkre-

Podjetniški inkubator Perspektiva omogoča v svojih prostorih nastajanje in razvoj novih podjetij.

tna Bergočeva in ne skriva smelih načrtov. »Želimo biti pomemben regijski akter na področju spodbujanja podjetništva, zato se povezujemo z ostalimi podpornimi organizacijami v regiji, imamo pa tudi nacionalno mrežo inkubatorjev in mednarodno mrežo partnerjev, s katerimi sodelujemo predvsem projektno. Današnji razvoj podjetništva namreč temelji predvsem na mreženju, in tukaj smo mi najbolj močni,« poudarja.

Programi, kot so izobraževanja, svetovanja, poslovni coachingi, podpora pri finančnih in pripravi novih projektov, ki jih primarno financira Spirit Slovenija, so sicer dragoceni, a resnična vrednost inkubatorja se skriva drugje. »Sposobni smo pogledati posameznika in njegove potrebe ter izkoristiti vse omenjene mreže za razvoj njegovih dejavnosti. Konkretno pomeni to poleg dela s posamezniki tudi iskanje podjetij, ki iščejo prav rešitve, kot jih ponujajo naši start-upi.« S sodelavko **Ano Širca** – ta se je inkubatorju pridružila v začetku leta – sta že uspeli zagnati nekaj osnovnih programov. Z njimi bodo aktivneje nadaljevali jeseni.

Boljši prostorski pogoji bodo omogočili dodatne start-upe in s tem nova delovna mesta, odpirajo pa tudi možnost specializacije za posamezne industrije in sodelovanje tujih investitorjev. Bergočeva izpostavlja zlati močno regijsko orodjarsko industrijo, na katero se veže veliko ostalih dejavnosti. Poleg 14 novih pisarn bo v novo urejenem delu tudi nekaj prostorov, namenjenih spodbujanju različnih pristopov pri oblikovanju idej, pa tudi restavracija.

Razvoj podjetništva spodbuja tudi Občina

Bergočeva toplo pozdravlja prizadevanja postojnske Občine za razvoj podjetništva. »Če ne bi vlagali v infrastrukturo, ne bi mogli imeti »inkubi-

rancev«, kar je bistveno, saj si jim stalno na voljo, ne pa samo občasno na predavanjih ali izobraževanjih.« Občina je podprla tudi program Podjetno nad izzive v Primorsko-notranjski regiji, katerega nosilec je RRA Zeleni kras. Gre za nadaljevanje projekta Podjetno v svet podjetništva – tega bodo izvajali prav v PIP-u. »Gre za to, da se tudi na tak način podpre podjetniški center, da se tukaj zbirajo ljudje s podobnimi interesi in se oblikujejo skupnosti,« razlaga Jana Nadoh Bergoč. Skoraj 555 tisoč evrov vreden projekt bosta sofinancirala EU in MGRT, svoj delež sredstev iz Dogovora za razvoj regij pa bo za eno leto delovanja programa prispevala Občina Postojna.

Občina je že pridobila gradbeno dovoljenje za nadaljevanje obnove stavbe v Velikem Otoku. Piškurjeva pravi, da je interes za selitev svoje dejavnosti v inkubatorju že izkazalo več podjetij. Želijo se povezovati med seboj, v okviru podpirane institucije pa uvajati nove inovativne storitve. Na Občini želijo privabiti brezposelne osebe, nova podjetja, posameznike z inovativnimi idejami, pa tudi znanstvenike in raziskovalce tako iz regije kot iz Slovenije ali celo tujine.

Letos na Občini nadaljujejo pripravo investicijske in tudi tehnične projektne dokumentacije za opremo prostorov. Dela so se zaradi letošnje epidemiološke situacije sicer nekoliko zamaknila, kljub temu pa računajo, da bodo z gradbenimi deli lahko začeli še pred koncem leta, prostori pa bodo naredi do konca leta 2021.

Večinski del 1,2 milijona evrov vrednega projekta je z dobrimi 730 tisoč evri financiran iz kohezijskih sredstev Evropske unije, skoraj 250 tisoč evrov bo primaknila država oz. MGRT, sofinancerski delež Občine Postojna znaša 236 tisoč evrov.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv PIP-a.

Po sedemletni rasti gospodarstvo regije v letu 2019 zabeležilo padec

Družbe Primorsko-notranjske regije so v letu 2019 zabeležile skoraj 6,4 milijona evrov neto čistega dobička. Ta je v primerjavi z letom 2018 padel za devet odstotkov, je na novinarski konferenci povedala Larisa Benassi, vodja postojnske izpostave Ajpes. V slednji ocenjujejo, da so družbe kljub temu poslovale uspešno. Največ – več kot polovico vseh prihodkov in hkrati odhodkov, so ustvarile družbe iz predelovalnih dejavnosti, med občinami pa družbe iz Postojne (30 % vseh).

Med vzroki, ki jih ugotavljajo iz letnih poročil, je predvsem manjši obseg poslovanja, zaznati pa je tudi krčenje gospodarske dejavnosti, predvsem na področjih predelovalne dejavnosti in trgovine. Zabeleženo je bilo tudi več čiste izgube.

Najbolje so poslovale velike družbe; deseterica jih je zaslužnih za prek 40 odstotkov oz. 25 milijonov evrov neto čistega dobička. Sledijo jim srednje družbe, teh je bilo 24, in so zaslužne za 17,6 milijona. Pomemben akter pri rezultatih so tudi manjše družbe, saj zaposlujejo največ, vendar so pridelale tudi največ (za 3,5 milijona) čiste izgube. Najmočnejše ostajajo družbe na področju predelovalne dejavnosti, med njimi je tudi največ izvoznikov. Ohlajanje gospodarstva v tujini pa je zaznamovalo tudi poslovanje izvoznih podjetij v regiji.

Najpomembnejša med občinami v regiji je Postojna; družbe te občine so ustvarile tretjino čistega dobička in največ (116 milijonov evrov) dodane vrednosti.

»Zanimivo je tudi, da so družbe regije manj dolgoročno zadolžene kot republiško gospodarstvo. Njihove dolgoročne obveznosti predstavljajo 17 % vseh virov sredstev, medtem ko je na ravni republike ta delež 21-odstoten,« je dodala Benassijeva.

Rezultate poslovanja v letu 2019 je na novinarski konferenci predstavila vodja postojnske izpostave Ajpes Larisa Benassi.

Plače zaostajajo

Povprečna mesečna bruto plača v družbah regije se je v primerjavi s preteklim letom povišala – znašala je 1.496 evrov, vendar precej zaostaja za republiškim povprečjem. Dober podatek pa je zaposlovanje, saj se je v preteklem letu povišalo za 4 %. Družbe regije so konec lanskega leta zaposlovale že 8.784 delavcev.

Uspešni tudi podjetniki

Tudi podjetniki so v preteklem letu poslovali uspešno, zabeležili so 9,3 milijona evrov neto podjetnikovega dohodka.

Podobno kot pri gospodarskih družbah je tudi pri njih zaznati padec, in sicer za 7 %, kar se lahko pripisuje povečanju odhodkov na eni in zvišanju izgub oziroma vedno manjšemu odajanju letnih poročil na drugi strani. Vse več podjetnikov se namreč odloča za izbiro obdavčevanja po normiranih odhodkih.

Postojnski podjetniki najbolj vplivali na neto podjetnikov dohodek v regiji

»Če pogledamo podatke gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov oziroma njihov vpliv

na rezultate, vidimo, da rezultat podjetnikov pomeni 13 % vsega rezultata regije. Najmočnejše dejavnosti v okviru podjetnikov so že tradicionalno promet in skladiščenje, sledijo gradbeništvo (to je v vzponu), predelovalne dejavnosti in trgovina,« pojasnjuje vodja postojnske izpostave Ajpes. Po njenih besedah so na ustvarjen neto podjetnikov dohodek regije v letu 2019 najbolj vplivali podjetniki v občini Postojna. Ti so s 3,1 milijona evrov prehiteli podjetnike občine Ilirska Bistrica, saj so slednji ustvarili 2,4 milijona evrov neto podjetnikovega dohodka. Prehiteli so jih tudi po številčnosti podjetnikov.

V primerjavi z zaposlenimi v družbah v regiji so povprečne bruto plače zaposlenih pri podjetnikih dosti nižje – znašale so 1.083 evrov (zaposleni v družbah za celih 400 evrov več).

V Postojni šest družb z več kot pol milijona evrov čistega dobička

Za leto 2019 je letna poročila Ajpes predložilo 384 gospodarskih družb in 442 samostojnih podjetnikov posameznikov s sedežem v občini Postojna. Gospodarske družbe so zaposlovale 2.739, samostojni podjetniki pa 364 delavcev. Od 414 milijonov evrov so postojnske gospodarske družbe ustvarile 150 milijonov evrov prihodkov na tujih trgih. Neto dodana vrednost na zaposlenega je v primerjavi z letom 2018 zrasla za 3,7 %, in je znašala 42.394 evrov.

Na dan 31. 12. 2019 je bilo v občini Postojna registriranih skupaj 413 gospodarskih družb in 789 samostojnih podjetnikov posameznikov. Med družbami, ki imajo sedež v občini Postojna, ni bilo takih, ki bi izkazale več kot 500.000 evrov čiste izgube.

Kot je povedala Benassijeva, je bilo v občini osem družb, ki so zabeležile čisti dobiček večji od 500.000 evrov. Največ ga je bilo ustvarjenega na področju drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (1 družba), sledijo predelovalne dejavnosti (5 družb), nato področje trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (2 družbi). Skupaj so te družbe ustvarile 15,6 milijona evrov neto čistega dobička ali 70 % neto čistega dobička občine.

Po mnenju Benassijeve vstopajo družbe v krizo z dobičkom. »Kar nekaj rezerv imajo v kapitalu, nekaj investicij v osnovna sredstva in tudi zaposleni so dobro plačani. Ni tako velikega razkoraka kot v letu 2008 – tudi zato, ker je država pomagala gospodarstvu s protikoronskimi ukrepi. Ni pa mogoče pričakovati takih rezultatov kot v preteklih letih.«

Besedilo in fotografija: Blanka Markovič Kocen.

V letu 2019 so v občini Postojna najboljše poslovale naslednje panoge oziroma dejavnosti (po vrstnem redu, začeni z najboljšo):

Gospodarske družbe	Samostojni podjetniki posamezniki
1. Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	1. Promet in skladiščenje
2. Predelovalne dejavnosti	2. Gradbeništvo
3. Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	3. Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil

Postojnsko podjetje REC med TOP 10 v Evropi

V letu 2009 ustanovljeno podjetje REC je tehnološka revija Energy CIO Insights označila za eno izmed desetih najboljših podjetij v Evropi na področju shranjevanja energije. Lastnika podjetja Maja Požar Andrejašič in Tine Andrejašič želita s svojim doprinosom spremeniti svet na bolje.

Upravljalnik baterijskega sistema »je v bistvu ime, ki smo ga sami izumili (smeh),« pove o novi skovanki **Maja Požar Andrejašič**. Naprava je bolj poznana kot BMS – v angleščini battery management system. Ne gre le za shranjevanje električne energije in uravnavanje porabe. »Upravljalnik je zato, ker upravlja celoten sistem. Ni pa zgolj za nadzor baterij, kot je običajno. Komunicira tudi z vsemi ostalimi napravami v sistemu, z razsmernikom, s polnilnikom, krmilnikom in podobno,« obrazloži Maja. REC BMS je mogoče vgraditi v pametne hiše, avtomote, prevozna sredstva – pravzaprav povsod, kjer se uporablja litijeve akumulacije za shranjevanje energije. Vgrajujejo ga tudi nekateri, ki sami proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov.

Podjetje s sedmimi zaposlenimi ostaja zvešto Postojni; tam je razvojni del podjetja. Za

Lastnika in gonilna sila uspešnega podjetja REC sta Maja Požar Andrejašič in Tine Andrejašič.

proizvodnjo skrbijo partnerski izvajalci. Njihova prednost je izdelava elektronskih sistemov po meri in željah kupcev. V podjetju je veliko lastnega razvoja, za večje naročnike pa opravijo tudi razvoj po naročilu. Tako od kupcev prejmejo pomembno povratno informacijo, ki pomaga pri izboljšavah njihovih izdelkov. Te posledično lahko uporabijo tudi za ostale stranke, zato so na tržišču še toliko bolj konkurenčni. Kot pravijo, so sami sebi največji izizivalec.

Po izboru tehnološke revije Energy CIO Insights spada REC med deset najboljših tovrstnih podjetij v Evropi. Usmerjeno je v zeleno tehnologijo, k temu pripomoreta tudi lastnika, strastna alpinista. Čeprav se zdi kamnit teren

očakov daleč od tehnološkega razvoja, je glavna vez ravno narava. »Če lahko vsaj malo pripomoremo k izboljšanju našega okolja, bomo zadovoljni,« sta prepričana zakonca.

Naj gre za Vzhod ali Zahod, prodrli so v več kot 40 držav po svetu. Zavedajo se, kje so doma; v času epidemije so Občini priskrbeli 10000 zaščitnih mask, 500 visoko kakovostnih so donirali postojnski urgenci. Z ljubljansko Fakulteto za elektrotehniko pa so sodelovali pri razvoju prototipa FEspiratorja – baterijsko podprtega ventilatorja.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: osebni arhiv Maje Požar Andrejašič in Tineta Andrejašiča.

Novi lastnik Studia Proteus je podjetje A 1 Slovenija

Po dobrih petindvajsetih letih je postojnski ponudnik kabelske televizije in telekomunikacijskih storitev Studio Proteus, d. o. o. dobil novega lastnika. 9. julija ga je prevzelo podjetje A 1 Slovenija. Ta s prevzemom dodatno krepi svoj položaj na telekomunikacijskem trgu jugozahodnega dela Slovenije. Za Postojno načrtuje nova vlaganja in izboljšave, s katerimi bodo uporabniki zadovoljni.

Združitev bo omogočila nadgradnjo obstoječega kabelskega omrežja v optično, je povedal **ustanovitelj, dosedanji lastnik in direktor Studia Proteus Ernest Zakarija**.

»Vlaganja, ki so potrebna v telekomunikacijah, namreč presegajo zmožnosti manjših operaterjev. Bilo je smiselno poiskati strateškega lastnika z enako vizijo nadgradnje,« pojasnjuje odločitev za prodajo. Vrednost posla ostaja poslovna skrivnost. Šest zaposlenih še naprej ostaja v delovnem razmerju.

Studio Proteus, d. o. o. je imel razvejano dejavnost – ponujal je storitve televizije, interneta, mobilne in fiksne telefonije. Ob tem, da je bil pomemben telekomunikacijski ponudnik, je neizbrisno zaznamoval tudi dogajanje v lokalni medijski krajini ter na kulturnem in družbenem področju. Ob rednem televizijskem programu TV Kolut je z več dokumentarnimi filmi iztrgal pozabi mnoge znane in manj znane osebnosti iz domačega okolja, zgodbe in običaje starih Postojnčanov, s širšimi vsebinami, kot je na primer furmanstvo, se je posvetil celotni regiji; vsako leto je v decembru s postavitvijo montažnega

drsališča zaznamoval praznični utrip mesta. Te dejavnosti tudi po lastniških spremembah ne bodo zamrle. Odvijale se bodo v okviru novoustanovljenega podjetja **Nestko, d. o. o.** (ustanovitelj in lastnik je Ernest Zakarija), medtem ko bodo telekomunikacijske storitve potekale v okviru Studia Proteus, d. o. o.

»Za naše naročnike ne bo sprememb, razen v tem, da bodo v kratkem lahko v celoti migrirali na optično omrežje in bodo seveda deležni vseh ostalih posodobitev, ki jih načrtujemo. Ponudili bomo lahko bistveno hitrejše dostope do interneta, kar je danes bistveno. Še vedno smo lokalna ekipa, ki skrbi za svoje naročnike! To bomo z enako skrbnostjo počeli tudi v bodoče,« zagotavlja Zakarija in ostaja direktor Studia Proteus tudi pod novim lastnikom.

Besedilo: Ester Fidel

Nick Keenan

Naše zgodbe o prišlekih so nas od Afganistana pripeljale do Avstralije. »Lani sem stal na tem odru,« je dejal Nick Keenan, ko smo se sprehodili ob prizorišču poletnega festivala na Titovem trgu. Nick je pevec lokalne glasbene zasedbe Puff. V nasprotju z nekaterimi prišleki, ki so nam zaupali svojo pot do Postojne, se Nick lahko pohvali s slovenskimi koreninami. Kljub temu si prej ni mogel predstavljati, da si bo prav tu ustvaril družino.

Nick Keenan je avstralsko metropolo Melbourne zamenjal za mirno Postojno, kjer živi že devet let. Zaporedje dogodkov, ki so ga pripeljali v Slovenijo, se je začelo z obiskom krajev, iz katerih prihaja njegova mati. »Mislim, da sem imel 22 let,« je začel svojo pripoved. »Mladi Avstralci radi potujejo po Evropi in jaz sem šel z dvema prijateljskima. Še posebej sem si želel obiskati Slovenijo, ker se je tu rodila moja mama. Z Juršč je. V Avstralijo se je preselila, ko je bila stara le leto dni. Tja so prebegnili, pretihotapili so jo čez mejo.« Navezal je stik s sorodniki v Sloveniji. Usodo pa si je zapečatil kar s šalo. »Spomnim se, kako sem bratrancu v drugem kolenu v šali rekel, da bi bilo super, če bi mi našel Slovenko za dekle. Predstavil mi je sestrično svojega dekleta in tako se je zgodilo.« Željo po življenju v Evropi je imel, a si ni predstavljal, da se bo tod kar ustalil. Kot pravi sam, »to je ena takih stvari, ki se kar zgodijo. Zadovoljen sem.«

Zdaj je v svojih srednjih tridesetih oče dveh sinov. Morda ste ga pozdravili, ko je s starejšim sinom hodil na Sovič ali h koči Mladika. Ali pa vas je postregel v nekdanjem hotelu Sport, kjer je pred leti delal »večinoma kot natakark«. Sedaj je zaposlen v Delamarisu. Dela niti doma ne zmanjka, saj počasi urejajo svojo hišo. »Zdaj vanjo vlagamo denar in prenavljamo. Smo razmišljali o selitvi, a ne bi bilo prav, da bi jo prodali samo zato, da bi si v Melbournu nekaj privoščili. Sploh pa cene tam niso zelo nizke.«

Ko gre za življenjske mejnike, bi jih lahko opisali kot zaporedje nepredvidljivih dogodkov. Začetek sodelovanja v glasbeni skupini Puff se piše kot scenarij hollywoodskega filma. »To je bilo kakšnih pet let nazaj,« je opisal. Izkušenj s petjem sicer ni imel, »samo na karaokah sem pel in pod tušem. Kitarist Tomaž Valenčič me je slišal neko noč, kako pojem karaoke v Jazzju. Vprašal me je, ali bi pel v bendu. Bil sem kar vinjen in sem privolil.« Naslednjega dne je pozabil na to. Ko ga je Tomaž poklical, sploh ni vedel, kdo je na drugi strani slušalka. »Bil sem živčen, a sem se zbral in si rekel, kaj imam pa izgubiti? Verjetno jim je bilo všeč, da imam

edinstven glas. Nisem imel izkušenj s pisanjem besedil, a sem tudi to poskusil in postajal vse boljši. Zdaj pojem in pišem besedila. Zabavno je.« Tako kot številne glasbene zasedbe je tudi njih prizadela epidemija. A so letos izdali že tretji album, minuli mesec tudi nov videospot. »Nikoli si nisem predstavljal, da bom pristal v skupini,« je še danes presenečen.

Čeprav se zdi, da je skoraj vsak Avstralec igral v priljubljeni žajfnici Sončni zaliv, Nick z nasmehom pove, da se to res ni pojavilo v scenariju njegovega življenja. Z vlogo pa se lahko pohvali

»Nikoli ne bi rekel, da so Slovenci problematični ljudje, vsi so zelo prijazni. Ne morem izpostaviti nič negativnega.«

filmski zvezdnik Chris Hemsworth – z Nickom sta se včasih vozila na istem avtobusu iz predmestja Melbourn. Nick je sicer prepričan, da se tja ne bi vrnil. »Smo kar zadovoljni tukaj,« pravi. Z ženo razmišljata tudi o sinovih, slovensko brezplačno šolstvo je velika prednost. Nickovi prijatelji v Ljubljani so ravno tako zadovoljni z življenjem v Sloveniji. »Vedno govorimo, da nismo bili v bolj varni državi, kot je ta. V Melbournu je z vsakim letom več kriminala. V Postojni te za to ni treba skrbeti.«

Njegova mati govori slovensko, za Nicka pa je jezik še vedno velik izziv. »Moje znanje slovenskega jezika je še vedno osnovno. Moram priznati, da sem bil kar len. Poznam osnove, da lahko delam. Ne pomaga, da žena rada govori angleško.« Po očetu ima tudi irske korenine. Morda se v tej slovensko-irski mešanici kaže ljubezen do krompirja. Sicer pa si želi, »da bi bilo v Postojni več raznolikih restavracij. V Melbournu se čuti azijski vpliv, jaz pa obožujem azijsko kuhinjo.« Toda če kaj resnično pogreša, so to sorodniki in prijatelji iz Avstralije. Vreme je morda res boljše tam spodaj, a dodaja: »Nad slovenskim poletjem se res ne morem pritoževati. Moti me, kako hladne so zime. Prej sem bil sicer vesel snega, a zdaj ga sploh ni. Postojnski veter je pa včasih res nor.« Obenem naša mala država ne premore neskončnih plaž. »Pogrešam plaže za deskanje, tam lahko cel dan preživiš na valovih. Tukaj samo plavaš in si rečeš, 'lahko še kaj drugega počnem?' Drugače mi je všeč tukajšnje morje, ker je okolica lepa in temperatura vode zelo visoka. Ljudje mi ne verjamejo, ko jim povem, da je morje okoli Melbournu zelo hladno. Tudi poleti ima okoli 18 stopinj.«

Izmenjali smo si nekaj pikrih o slovenskih voznikih – ob živce ga spravljajo predvsem traktorji. Nick o svoji posvojeni državi sicer ne more reči nič slabega. »Morda so Avstralci malo bolj odprti,« še dodaja. »Nikoli ne bi rekel, da so Slovenci problematični ljudje, vsi so zelo prijazni. Ne morem izpostaviti nič negativnega.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Krajevna skupnost Štivan

Na seji občinskega sveta Občine Postojna je bil 27. junija 2018 sprejet sklep o ustanovitvi nove Krajevne skupnosti (KS) Štivan; ta obsega območje naselij Matenja vas, Rakitnik in Grobišče. Njihova povezovalna točka je cerkev sv. Janeza (Ivana) Krstnika s pokopališčem v Štivanu, zato so se sporazumno odločili za uporabo tega nevtralnega poimenovanja nove KS. Z odcepitvijo od KS Prestranek (ta je bila prej med največjimi v postojnski občini) so udeležili že nekaj let tlečo željo po spremembi.

Začetki

Največja vas – Matenja vas – šteje 351 vaščanov, Rakitnik 174, Grobišče pa 78. Za prvega predsednika KS so izvolili **Želimirja Božiča**, ostali člani sveta KS so: **Janko Penko, Ada Slatinek Kastelic, Sandi Skočir, Tatjana Horvat, Mitja Buda in Jana Gorjanc**. Že ob ustanovitvi so si za prvi štiriletni mandat postavili nekaj večjih ciljev. Moj sogovornik dr. Želimir Božič ocenjuje razmere v KS navkljub letošnjemu z epidemijo zaznamovanemu in posledično upočasnjenu delovanju optimistično. S pomočjo prejšnje KS Prestranek in vseh služb v okviru Občine Postojna so uspešno rešili vse administrativne zaplete. Ob takšnem, pohvalnem sodelovanju bodo rešili tudi vse morebitne v prihodnjih letih. KS težko deluje brez poslovnih prostorov, zato so v najem vzeli prazno hišo v središču Matenje vasi. To je rojstna hiša domoljuba, publicista in humanitarnega človeka dr. Mavricija Rusa, primerno obeležena s spominsko ploščo. Prostore so uredili in opremili sami – s podporo in z rokami nesebičnih krajanov, tako da imajo lepo urejene prostore za delovanje in druženje. Nedavno so jih še na novo prepleskali.

Iskanja soglasij so dolgoročna

Vsaka vas ima na označenem mestu postavljen avtomatski defibrilator, za požarno varnost skrbi PGD Slavina. V preteklih dveh letih so zadovoljivo uredili večino poljskih poti, sedaj jih lahko vzdržujejo z manjšimi stroški. Magistralna cesta spada pod Direkcijo za ceste RS, in že za najmanjši poseg potrebujejo njeno soglasje, kar nemalokrat podaljša čas za izvedbo del. Trenutno se ubadajo z umestitvijo nove avtobusne postaje v Matenji vasi v smeri proti Pivki. Avtobus sedaj ustavlja dobesedno sredi križišča. Čakajoči – med njimi je največ šoloobveznih otrok z OŠ Prestranek – ob slabem vremenu nimajo nobene zaščite. Ogroža jih tudi gost promet na cesti, preobremenjeni tudi s tovornimi vozili. Pred leti zamišljena pobuda o obvoznici je pozabljena, prepotrebna avtocesta še vedno ni prišla niti do papirne izvedbe. Zaradi

Cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu povezuje vsa naselja novoustanovljene krajevne skupnosti.

bližine železnice in prehodov čez tire je nujno sodelovanje s Slovenskimi železnicami. Prehod nad Rakitnikom že dalj časa ostaja zaprt, kar kmetovalcem podaljša delovno pot na parcele onstran železniške proge. Tam pa že stopijo na ozemlje vojaškega vadišča Poček, kjer ima marsikateri krajan travnike ali gozd. Glede vadišča imajo krajanji pomisleke predvsem zaradi ohranjanja vira pitne vode in tudi drugih oblik onesnaževanja okolja, zato popolnoma podpirajo prizadevanja Občine Postojna za njegovo zaprtje. Soglasje Vodne skupnosti RS je treba pridobiti tudi za vsak poseg na območju povodja Pivke in Stržena. Prebivalcem predstavlja problem tudi nesmiselna umestitev KS Štivan pod Pošto Pivka oziroma pogodbeno Pošto Prestranek. Kljub temu da so od Postojne oddaljeni le nekaj kilometrov, so na primer paketno pošiljko prisiljeni dvigniti v Pivki, v drugi občini. Odgovor na poslani dopis Pošti Slovenija z željo, da jih priključijo Pošti Postojna, čakajo že dalj časa.

Načrtovana dela

Edino športno igrišče – lani postavljeno košarkarsko igrišče v Grobiščah – bodo razširili in in-

frastrukturno nadgradili. Manjše igrišče z igrali za malčke je še v Rakitniku za cerkvijo. Nujno potrebna je postavitve žarnega zidu na pokopališču v Štivanu, v nasprotnem primeru bi bila čez leta neizbežna ponovna širitev. Mrliška vežica potrebuje manjše lepote popravke, prostor nasproti pokopališkega zidu kliče po povečanem in urejenem parkirnem prostoru. Že začeta dela za obnovo kapelice v Grobiščah se bodo zaradi posega Zavoda za spomeniško varstvo Nova Gorica podaljšala in podražila. Uspešna prijava za sredstva iz občinskega participativnega proračuna jim bo prinesla kolesarsko stezo in pešpot do Postojne. KS je podala predlog za ureditev kolesarske poti med Prestrankom in Selcami, saj bi povezala postojnsko in pivško občino.

Vsakoletno proslavo pod vaško lipo ob dnevu državnosti, ki jo združijo s praznikom farnega zavetnika, je letos preprečila pandemija. Upajo pa, da jim bo konec leta uspelo izdelati zvočni zapis tradicionalnega običaja koledovanja. Po daljšem premoru ohranjajo to lepo navado že tri desetletja.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

V Grobiščah so dolgotrajna infrastrukturna dela terjala potrpežljivost vaščanov, a danes je vasica lepo urejena.

Andrej Smerdu

Marsikdo ga dobro pozna in ve, da Postojčan Andrej Smerdu ves čas nekaj počne in niza vedno nove vsebine v svoje vsestransko razgibano življenje. Veliko je bilo danosti in priložnosti, ki so ga izoblikovale v srčnega in vedoželjnega človeka. Najprej so to družinske kulturno-umetniške korenine slavnega kiparja Frančiška Smerduja, po mamini strani še Urhove – in prav od tod sta se v njem porodila tudi veliko zanimanje in skrb za zgodovinsko dediščino in rodoslovje. Postal je lokalni vodič, odličen poznavalec preteklosti, starih zgodb, običajev in legend. Potem sta to delovanje kar v nekaj družtvih in seveda (od malih nog) zborovsko petje – od nekdanje družinske tradicije. Njegova življenjska pot se nadaljuje in uresničuje še bolj polno, potem ko se je kot avtohtoni Majlontar priženil na nekoč znano furmansko domačijo in kmetijo k Sojerjevim na koncu Tržaške. Tam si je ustvaril družino z ženo Jernejo, ta se je tudi poklicno zapisala glasbi. Tako se zgodba širše družine nadaljuje na velikem, lepo urejenem kmečkem dvorišču s hlevi in z zunanjim prostorom za konje.

Andrej je prijetnega in na videz umirjenega značaja, a hkrati zna biti tudi iskriv in temperamenten. Pozna pravo morje zgodb o ljudeh in njihovem življenju. Sicer pa si svoj kruh že desetletje služi pri Postojnski jami.

■ **Odraščanje in življenje v Majlontu je nadvse zanimivo, saj je od nekdanje predstavljalo pravo**

zakladnico odkrivanja vašega družinskega in nasploh preteklega življenja. Kako so vas izoblikovali okolje vaših staršev in korenine prednikov?

Majlont ima svoj čar. V mojih mislih ostaja sinonim za preprostost, a hkrati bogastvo nešteti, že davno povedanih zgodb, predvsem pa spomin na povezanost in sodelovanje ter medsebojno pomoč. Ne-

kaj posebnega je biti hkrati na vasi in blizu mestnega središča. Moja generacija je to še občutila.

Starih staršev nisem nikoli videl, zato pa sem z zanimanjem spremljal pripovedovanja svojih staršev in drugih domačinov o preteklih časih in življenju. Najbrž je to res pravi vzrok, da sem začel gojiti poseben odnos do zgodovine in dediščine.

■ **Kaj vas povezuje s priznanim kiparjem Frančiškom Smerdujem?**

V postojnski dimnikarski rodbini Smerdujevih je bilo več bratov različnih poklicev in so kasneje iskali svoj kruh za preživetje predvsem izven svojega rojstnega kraja. Najstarejši med njimi je bil Silvester – moj stari oče, ta je ohranjal družinsko obrt. V mladih letih je okusil tegobe svetovne vojne in se kot mlad vojak izkazal v protizračni obrambi med branjenjem Postojne in zaščito štaba generala Borojeviča. Italijansko okupacijo in raznarodovanje je (kot mnogi domačini) težko prenašal, zato se je hitro priključil narodno zavednim skupinam za boj proti fašizmu. Oblasti so ga zaprle za deset let. Usodno je zbolel in po drugi svetovni vojni podlegel bolezni. Najmlajši izmed bratov – Frančišek je že prej zapustil Postojno in svojo pot zapisal umetnostnemu ustvarjanju. Svoj izraziti čut za oblikovanje je uresničil z bogatim kiparskim opusom. Nekaj njegovih del imamo tudi v rodni Postojni.

■ **Izkazali ste mu spoštljiv poklon, pred nekaj leti tudi z razstavo in s ponovno pobudo, da se pravilno popravi že desetletja napačno poimenovana ulica »Franca Smrduja« na Kremenci.**

S Kulturnim apelom in z razstavo umetniških del sem želel ponovno opomniti na storjeni kulturni madež, ki tukaj ostaja že več kot štiri-deset let. Na žalost je nedopustna uradniška napaka in nepoučenost takratnih oblastnikov povzročila napačno poimenovanje ulice. To je eden od primerov nespoštljivega odnosa do kulturnih ustvarjalcev iz

domačih krajev. Obžalujem, da odločevalci v vseh teh letih do danes niso zbrali dovolj modrosti, kako popraviti storjeno napako.

■ **Že od malega se vključujete v tok kulture, starih šeg in običajev Majlonta, za kar je zelo zaslužna še posebej vaša mama, nekoč učiteljica in nasploh ohranjevalka izročila.**

Saj veste, kako pravijo, da so nekatere stvari položene že v zibelko. Temu lahko pritrdim. V mamini rojstni hiši sva bila z bratom Valterjem od zgodnjega otroštva deležna nevsiljivega zgleada pozitivnega, včasih z nostalgijo prepletenega odnosa do običajev in tradicije. V Majlontu je bilo sicer za posebne priložnosti, kot je na primer postavljanje mlajev, v marsikateri hiši polno petja in igranja. Tudi v naši družini smo tako skozi koledarsko in cerkveno leto običaje udeleževali povsem samoumevno. A vedno dobrovoljen, povezovalen in navdušujoč značaj mame Slavke je vsemu dodajal poseben pečat. Kot folkloristka je zbudila občutek za ples in petje. Posamezni običaji in spretnosti, v katerih smo kot otroci aktivno sodelovali, se z njeno pomočjo ohranjajo še danes. Med drugim ima nedvomno največ zaslug za ponovno obuditev miklavževanja – v Majlontu poteka že več kot trideset let.

■ **Vaše šolanje se je odvijalo v smeri turizma in tudi kasneje ste se študijsko izpolnjevali na področju dediščinskega turizma.**

Na presenečenje marsikoga svojega šolanja nisem usmeril v etnologijo ali zgodovino. Na nek način so me obenem privlačila tudi prepletanja različnih vsebin v turizmu, predvsem pa delo in komunikacija z ljudmi. Kljub vsemu sem svoje znanje z izobraževanjem ob delu dopolnil z vsebinami podiplomskega študija dediščinskega turizma; te so tako popolnile vrzel s področja dediščine. Nedvomno pa se človek tako ali drugače uči celo življenje. Veliko znanja se lahko pridobi tudi v prostočasnih dejavnostih.

■ Lahko smo vas videli v filmu o pesniku Pavlu Knoblu, pisali ste za zgodovinski časopis **Kronika**, angažirani ste v različnih projektih in v društvih. Zastopali ste Društvo Bakla in zadnjih nekaj let ste angažirani v Kulturnem središču.

Kulturno-zgodovinske vsebine so me vedno privlačile in v meni vzbujale zanimanje za spoznavanje preteklosti, a sem hotel vedeti še več. Obiskovati sem začel različne arhive in spoznal marsikatero drobtinico iz naših krajev. Posebno zadoščenje je pripraviti predstavitev odkrite zanimivosti iz pozabljene oziroma spregledane preteklosti. Tako sem z različnimi ustvarjalci in somišljeniki ustvarjal pri projektih, ki so širši javnosti približali delčke naše bogate preteklosti. Nekatere vsebine približujemo mlajši populaciji in drugim zainteresiranim tudi z delovanjem društva Bakla. S sodelavniki smo ustanovili KULTURNO SREDIŠČE, da združujemo lokalne in druge ustvarjalce s področja kulture in dediščine.

■ Posebno mesto na vaših raziskovalnih poteh je tudi rodoslovje, to zahteva veliko poglobljenega dela. Povejte kakšno posebnost, ki ste jo odkrili?

Res veliko zgodb se je staklo v mojih poglobljenih raziskovalnih poteh, saj se z rodoslovjem ukvarjam že od najstniških let. Sprva sem raziskoval svojo rodbino, kasneje sem raziskovanje razširil. Ena zanimivejših je zagotovo ta, da sem uspel odkriti potomce slavnega Luke Čeča. Dva med njimi sta nas na moje povabilo pred leti tudi obiskala v Postojni in sem jima bil v pomoč pri odkrivanju krajev njihovih prednikov.

Čar raziskovanja je ne le v samem odkrivanju imen posameznikov in družin, ampak tudi njihovih življenjskih zgodb in zgodovine kraja njihovega bivanja.

■ Ena od gotovo najlepših zgodb vašega življenja je (od malega) prepevanje v zborih. Petje je bilo in ostaja po-

membna tradicija vaše družine. Pri vas se poje in ustvarja glasbo.

Zagotovo je to nekaj posebnega in edinstvenega. Prepeval sem v Mladinskem pevskem zboru Ignis, krajše obdobje v Mešanem pevskem zboru Postojna, več let sem član Vokalne skupine Goldinar. Petje nas združuje. Zavedam se, to je redko, da je vsa družina – po moji in tudi po ženini strani – pevsko in glasbeno nadarjena. V pevskem okolju sem tako spoznal tudi svojo ženo in ustvaril veliko trdnih prijateljskih vezi. Z največjim veseljem skupaj zapojemo na različnih kulturnih in drugih prireditvah, porokah, pogrebih, rojstnih dnevih ...

■ Z vašo ženo se dopolnjujeta in sodelujeta ne le v glasbi, ampak tudi v marsikateri vsebini vajinega življenja.

Dopolnjujete se idejno in sodelujeta tudi kot poslovna partnerja. Včasih imava sicer popolnoma drugačen pogled, pristop in mnenje pri vsebinah skupnega življenja, vendar se prav zaradi teh razlik odlično dopolnjujete. Z ženo Jernejo, s hčerko, sinom ter taščo, tastom in z ženino staro mamo (do lanskega septembra tudi s pokojnim ženinim starim atom) soustvarjamo in sobivamo v naravnem okolju, v njem se trudimo ohraniti tradicijo kmetovanja in konjereje tudi v obliki izobraževalnih delavnic za vrtčevske, šolske in počitniške skupine. V tem času sem uspel začutiti utrip življenja kar štirih generacij. Ni lahko, je pa lepo.

■ Kako vidite prihodnost naše dežele in mesta Postojna?

Idej in priložnosti za razvoj je mnogo. Poudarek zagotovo dajem vsebinam, ki nudijo boljše poznavanje, ohranjanje in prezentacijo dediščine. Predvsem bi si želel, da bi zaživele tiste, ki so povezane s Sovičem in starim delom mesta – Majlontom; obenem pa tudi vse ostale sorodne na podeželju.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Andreja Smerduja.

Neva Gregorec – z majhnimi deli do pomembnega priznanja

Med štirimi slovenskimi prejemniki priznanj za delo na področju prostovoljstva, ki jih vsako leto podeli predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, je letos tudi Postojnčanka Neva Gregorec. Eno najvišjih priznanj za izjemen dosežek na področju prostovoljstva, njegove promocije in razvoja si je pridobila za opravljanje prostovoljskega dela v socialni dejavnosti.

Neva Gregorec je na slovesnosti v predsedniški palači prejela priznanje za delo na področju prostovoljstva.

Neva Gregorec sodeluje z Območnim združenjem Rdečega križa Postojna-Pivka že skoraj tri desetletja. Kot pravi sama, se s kakšnimi »velikimi dejanji« ne more pohvaliti, a sodelavci vedo, da je vedno na pravem mestu, ko jo potrebujejo. Kot prostovoljka pomaga pri oskrbi bolnih, osamljenih in žalostnih, sodeluje pri delitvi hrane, oblačil in krvodajalskih akcijah. Skrbi za točne evidence in kot članica izvršilnega odbora pomaga širiti humane ideje in poslanstvo Rdečega križa. Kot še piše v obrazložitvi, nagrajenko odlikujejo predvsem »izredna sposobnost vživljanja v stiske sočloveka, visoka stopnja samoiniciativnosti ter odgovornosti, odlične voditeljske sposobnosti, srčna predanost prostovoljskemu delu in globoko prepričanje v dobroto ter moč ljudi, ki lahko s skupnimi močmi oblikujemo boljši jutri in naredimo svet human«.

Nagrajenka priznava, da je to delo res nekaj posebnega, a ne zanjo. »Jaz delam to iz srca in se mi zdi logično, da pomagam drugim,« je povedala, kljub skromnosti počaščena, da je njeno delo opaženo. Skozi leta se je izkazala skoraj pri vseh dejavnostih Rdečega križa, saj rada pomaga, kjerkoli je to mogoče. »Začela sem z delitvijo hrane, kasneje sem sodelovala pri Drobtinici, pomagala starostnikom,« se spominja, hvaležna za vse izkušnje. »Najlepše je, če pomagam drugim, s tem pa veliko narediš tudi zase.« Čeprav je pred dvema letoma tudi njej bolezen zamešala štrene, Nevi Gregorec ne zmanjkuje volje in energije za nadaljevanje njenega humanitarnega poslanstva.

Kot je ob podelitvi 30. junija v Veliki dvorani Predsedniške palače poudaril predsednik RS Borut Pahor, so prav dobitniki priznanj navdih novim generacijam prostovoljcev, da bodo njihovo srčno delo še nadaljevali. Prepričan je, da je tudi zaradi dela prostovoljcev Slovenija danes povezana in solidarna, kar nas pomirja in dela našo skupnost močnejšo. »V veliki meri povezanost naše skupnosti temelji na prostovoljnem delu, ki je stvar srčne dobrote posameznikov,« je še povedal Pahor.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: osebni arhiv nagrajenke.

Deseterica »postojnskih« zlatih maturantov

Zadnji meseci šolskega leta 2019/2020, zaznamovani s posledicami epidemije covid-19, so bili za osnovnošolce, dijake in študente ter ne nazadnje profesorje in učitelje preizkus novega načina dela v izrednih razmerah. Verjetno je bilo to obdobje še dodatno stresno za dijake zaključnih letnikov, saj jih je kljub izrednim razmeram čakala matura. Rezultati splošne in poklicne mature obeh postojnskih srednjih šol sporočajo, da krizne razmere niso ogrozile uspeha letošnje generacije maturantov. Njihovi rezultati presejajo slovensko povprečje. Med najbolj uspešne se je zapisalo osem zlatih maturantov s Šolskega centra Postojna in dva s Srednje gozdarske in lesarske šole (SGLŠ) Postojna.

Maturanti in profesorji SGLŠ Postojna so štiriletno pot sklenili na prireditvi v šolskem parku.

Zlati maturantki postojnske gimnazije Nina Mislej in Lea Kalister s ponosno ravnateljico Heleno Posega Dolenc

V Šolskem centru trije zlati na splošni in pet na poklicni maturi

»V letošnji generaciji imamo kar 8 zlatih maturantov – 5 na poklicni in 3 na splošni maturi,« sporočajo s Šolskega centra Postojna. Na splošni maturi so zlati maturanti **Lea Kalister** in **Nina Mislej iz Gimnazije Postojna** (dosegli sta 30 točk od možnih 34) ter **Rok Rutar iz enote v Ilirski Bistrici** (33 točk). Slednji je pri maturitetnem izpitu iz kemije dosegel 99 % vseh možnih točk. Pri poklicni maturi pa so se z 22 od 23 možnih točk zapisali med zlate maturante: strojna tehnika **Kristjan Derenčin** in **Tilen Valenčič**, ekonomska tehnika **Iva Agatič** ter tehnika računalništva **Gasper Perovič** in **Matija Tomažič**.

Na Šolskem centru Postojna je splošno maturo letos opravljalo prvič 48 dijakov. Uspešnih je bilo 46 dijakov oz. 95,8 % (slovensko povprečje

je 93,9 %). V povprečju so dosegli 20,28 točk, kar je v okviru slovenskega povprečja. **Poklicno maturo** pa je opravljalo prvič 58 dijakov – 27 strojnih tehnikov, 18 ekonomskih in 13 tehnikov računalništva. Uspešno jo je opravilo 55 dijakov. Ob poklicni maturi je 12 dijakov opravljalo tudi tako imenovani peti predmet splošne mature. Uspešno ga je opravilo 11 dijakov (91,7 %, medtem ko je slovensko povprečje 79 %).

»Z rezultati letošnje mature v spomladanskem roku smo zelo zadovoljni, še posebej ob dejstvu, da so se zaradi epidemije covid-19 dijaki morali dva meseca pripravljati doma. Tudi na šoli so izpiti potekali pod posebnimi pogoji ob strogem upoštevanju varnostnih ukrepov,« je v sporočilu zapisalo vodstvo Šolskega centra Postojna in se zahvalilo dijakom za odgovoren odnos ter profesorjem za dodaten trud pri pripravi maturantov na maturo.

V SGLŠ zlati maturantki v programu zdravstvena nega

Na **SGLŠ Postojna** je **poklicno maturo** opravljalo 58 redno vpisanih dijakinj in dijakov v izobraževalnih programih zdravstvena nega in gozdarski tehnik ter 6 kandidatov, ki so izobraževanje v navedenih programih opravili kot izredni dijaki. Maturo je opravilo 60 dijakov, štirje so bili le delno uspešni. Odličnih rezultatov sta se najbolj veselili **Nina Potočnik** in **Natali Sedmak** iz programa zdravstvena nega, saj sta postali zlati maturantki. Devet maturantov je opravljalo tudi peti predmet na splošni maturi in osem jih je bilo pri tem uspešnih.

Tudi vodstvo SGLŠ Postojna je z rezultati poklicne mature zelo zadovoljno. Poleg dveh zlatih maturantk je namreč še sedemnajst maturantk in maturantov izstopalo z visokim številom doseženih točk (pet jih je doseglo 21 točk, sedem 20 točk, pet 19 točk).

Z epidemijo zaznamovan zaključek šolskega leta so sklenili po tradiciji – s sklepno prireditvijo v zelenem šolskem parku. S ponosom so zaploskali vsem dijakom, ki so uspešno zaključili poklicno maturo, in se poslovili od še ene generacije, ki je v SGLŠ preživela štiri dijaška leta. »... ni večjega zadovoljstva, kot videti svoje dijakinje in dijake, kako odhajajo. Odhajajo drugačni, kot so prišli. Gredo po poti, ki smo jim jo pokazali. Zato smo zadovoljni, da gredo. In ker vemo, da so tudi oni pri nas živeli polno življenje in da smo jim ga pomagali polniti,« je v imenu profesorskega zbora na zaključni prireditvi poudarila profesorica Tadeja Premrov.

Besedilo: Ester Fidel; fotografiji: arhiva šol.

Lekarna Ljubljana izgubila sodni boj

V začetku julija je ljubljansko Okrožno sodišče zavrnilo odškodninski zahtevek Lekarne Ljubljana (LL) zoper Občino Postojna v povezavi z delovanjem njihove enote v Postojni. S tem se je zaključila zgodba z začetkom v letu 2013, ko je LL na povabilo takratnega občinskega vodstva brez verifikacijske odločbe ministrstva za zdravje odprla lekarno v Mercatorjevem centru. Občinska tožba, ki od LL zahteva neplačano nadomestilo za poslovanje lekarnice, pa še ni rešena.

Kot je znano, LL za delovanje v postojnski občini ni imela pravne osnove, saj je bila ustanovljena za delovanje na območju Mestne občine Ljubljana, tukaj pa je že prej deloval javni zavod Kraške lekar-

ne, katerega ustanoviteljica je tudi Občina Postojna. Po dolgoletnem pravdanju in večkratnih zavrnitvenih odločbah ministrstva za zdravje je ob koncu leta 2018 lekarna, v kateri vseh pet let niso smeli izdajati

zdravil, dokončno zaprla svoja vrata. Zdaj je dobil epilog tudi odškodninski zahtevek v višini 190 tisoč evrov, ki ga je vložila zaradi neizpolnjevanja zavez in poslovne škode.

Nova občinska oblast je namreč tri leta po odprtju odklonila podpis pogodbe z Mestno občino Ljubljana o prenosu izvrševanja določenih ustanovitelskih pravic. Ob tem so v LL komentirali, da je »Občina grobo poteptala vse predhodne dogovore in lastne sklepe«, saj kljub sklenjeni pogodbi ni uredila pravne podlage za delovanje lekarnice v Postojni. Domači Občini in ministrstvu za

zdravje pa je pritrdilo tudi upravno sodišče, saj je leta 2016 odločilo, da javni zavod Lekarna Ljubljana ne izpolnjuje pogojev za odprtje lekarnice v občini Postojna.

Po besedah župana Igorja Marentiča bodo na Občini sodbo prejeli ob koncu tega meseca, sicer pa še vedno čakajo na razplet odškodninske tožbe, s katero Občina od Lekarne Ljubljana zahteva povračilo neplačanega nadomestila v mesečni vrednosti 8.000 evrov za poslovanje v postojnski občini.

Mateja Jordan

Projekt Arrival Regions bo obogatil lokalno skupnost

Skok v neznano, kot je selitev v tujo državo, predstavlja psihičen in čustven pretres; ta se ob težavah v novem okolju lahko še poglobi. Informativna točka, kjer lahko priseljenci odslej dobijo pomoč pri povsem praktičnih zadevah, kot so logistična vprašanja in administrativne zagate, učenje jezika ali karierno svetovanje, je torej več kot dobrodošla. Tako imenovana Starting point je del pilotnih aktivnosti v okviru evropskega projekta Arrival Regions in bo služila za izdelavo smernic politike integracij v prihodnosti. Vodilni partner projekta je Občina Postojna, pilotne aktivnosti pa izvajajo na Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna (SGLŠ).

Kot je povedala projektna koordinatorica dr. Tina Zorman, je točka v avli dijaškega doma SGLŠ Postojna namenjena vsem, ki se v našem okolju (še) ne znajdejo najbolje. »Naše ciljne skupine so priseljenci iz balkanskih držav, mladoletniki brez spremstva iz Azije in Afrike, mladi priseljeni športniki, pa tudi repatriirani Slovenci iz Venezuele, ki že nekaj mesecev bivajo v SGLŠ Postojna.« Starting point je nekakšna pisarna, ki bo priseljencem nudila celostno podporo, jim pomagala pri orientaciji v novem življenju in jim nakazala možnosti, ki jih ponuja novo okolje. »Priseljencem bomo v petih tujih jezikih nudili podporo na področju socialnega vključevanja v družbo, učenju jezika, pomagali jim bomo pri iskanju stanovanja, odpiranju bančnega računa, iskanju osebnega zdravnika, administrativnih zadevah in širjenju socialne mreže, v kasnejši fazi pa tudi pri vstopanju na trg dela,« je pojasnila Zormanova. Ta ima boga-

te izkušnje pri delu z mladoletnimi migranti brez spremstva.

Prav uspešno integracijo mladoletnih migrantov v okviru dijaškega doma SGLŠ izpostavljajo na Občini kot primer dobre prakse. Po pojasnilu Maje Piškur želijo s pilotskimi aktivnostmi v prvem letu pridobiti predvsem mehanizme za bolj celovito in spontano vključevanje priseljencev v lokalno okolje. »V prvi fazi bomo predvsem ugotavljali, s katerimi težavami se tujci pri nas najpogosteje soočajo,« je napovedala.

Zormanova pa za naslednje leto napoveduje različne kreativne, kulturne, športne in druge dogodke, na katerih bodo tujci spoznavali lokalno skupnost. »Spodbujali bomo metodo medsebojnega učenja, saj se tudi mi lahko marsikaj naučimo od njih,« je prepričana koordinatorica v veri, da bo vse naštetito obogatilo domačo lokalno skupnost. V drugem delu projekta bodo več

Tina Zorman, Maja Piškur in Hana Alhadi so gonilna sila projekta Arrival Regions.

pozornosti namenjali tudi pomoči pri pridobivanju prvih zaposlitvenih izkušenj in izdelavi kariernega načrta. »Sicer pa se bomo odzivali na konkretne situacije, izhajali iz potreb priseljencev in prilagajali aktivnosti, delali bomo ne za njih, ampak skupaj z njimi,« še poudarja. Poiskali bodo tudi priseljence, ki živijo tukaj že dlje časa, da bodo delovali kot kulturni mediatorji oziroma kot stična točka med okoljem in priseljenci. Na SGLŠ želijo vzpostaviti mrežo deležnikov. Ti bodo sodelovali pri socialni, poklicni, športni in kulturni integraciji priseljencev iz držav, ki niso članice EU in živijo v Postojni, ter vseh ostalih njenih aspektih. Zormanova računa na pomoč in sodelovanje različnih institucij, nevladnih organizacij, šol, vrtca, športnih organizacij in drugih. Prav naštetim je bilo namenjeno tudi prvo od treh izobraževanj na SGLŠ, tokrat je potekalo na temo medkulturnega dialoga. Na usposabljanjih bodo so-

delujoči pridobili nove kompetence. Zormanova jih bo vodila skupaj s Hano Alhadi, mag. etničnih študij in migracij, ki ima večletne izkušnje na področju medkulturnega dialoga in opolnomočenja priseljencev.

Odprtje informativne točke je del Interregovega projekta Arrival Regions – Raziskovanje pristopov socialnih inovacij za socialno in gospodarsko vključevanje državljanov izven Evropske unije. Zasnovan je s ciljem, da se poveča raven družbenega sprejemanja in ustvari boljši odnos do priseljencev, hkrati pa izboljša socialno in ekonomsko integracijo v lokalnih okoljih. Vrednost celotnega projekta (ta vključuje 13 partnerjev) je nekaj več kot 2 milijona 200 tisoč evrov. Občina Postojna bo pridobila skoraj 140 tisoč evrov evropskih sredstev, slabih 25 tisoč evrov bodo prispevali iz občinskega proračuna.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan

Letni koncert postojnskih godbenikov v udarnejših ritmih

Letni koncert postojnskih godbenikov se je letos odvil v drugačnih ritmih. Po nekajmesečnem prisilnem premoru so člani Postojnske godbe 1808 ponovno zaigrali poslušalcem na dan državnosti.

Če so jim jo zagodle izredne razmere in so se bili zaradi upoštevanja navodil primorani odpovedati tedenskim vajam, pa jim je bilo 25. junija naklonjeno vreme. Koncert se je zgodil v poznih popoldanskih urah in je na Titov trg privabil lepo število poslušalcev. Z veseljem so prisluhnili repertoarju, ki so ga morali godbeniki tokrat prilagoditi. Ker so z vajami po nekajmesečnem premoru ponovno začeli komajda

Postojnski godbeniki so se v formaciji predstavili skorajda polnoštevilo.

štirinajst dni pred napovedanim koncertom, so za poslušalce pripravili nabor predvsem slovenskih koračnic.

Koncert so posvetili Vinku Štručlju – slovenskemu skladatelju in vsestranskemu glasbenemu ustvarjalcu, ki je poznan tudi kot avtor več kot 80 izvirnih koračnic. Poslušalci so z veseljem prisluhnili znanim

in malce manj znanim melodijam. Godbenike so za njihovo enournno izvajanje nagradili s spontanim aplavzom, očitno zadovoljni, da so lahko po mesecih karantene njihovo glasbo spremljali v živo.

Z junijskim koncertom so godbeniki zaključili letošnjo sicer kratko sezono. Bodo pa z vajami nadaljevali

že sredi avgusta in se skušali čim bolj pripraviti na tekmovanje, ki jih čaka jeseni in se ga letos udeležujejo prvič. V začetku novembra bodo nastopili v Ormožu, na 25. tekmovanju godb Slovenije v zabavnem programu za pokal Vinka Štručla.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Janez Mandeljc.

Muzejske publikacije so lahko lepo darilo

Tudi postojnskim muzealcem letošnje posebne razmere niso naklonjene. Zaradi njih smo bili primorani omejiti, odpovedati ali preložiti mnoge od načrtovanih običajnih dejavnosti, kot so predavanja, razstave, delavnice in druga druženja. Kljub temu skuša ostati muzej s svojimi obiskovalci povezan – v tem obdobju intenzivneje virtualno, z novimi vsebinami, seveda v želji, da čimprej ponovno na široko odpre vrata novim srečanjem in druženju v muzejskih prostorih.

V času med epidemijo in neposredno po njej smo se sodelavci muzeja ob nalogah, za katere je običajno na razpolago premalo časa (dokumentiranje, inventariziranje, digitaliziranje ...), in smo jih večinoma opravljali od doma, intenzivneje posvetili tudi publicistični dejavnosti. Ta je od nekdaj pomemben 'sopotnik' osnovnih muzejskih nalog – kot so zbiranje, zaščita, hranjenje, raziskovanje, dokumentiranje in razstavljanje vsebin različnim javnostim. Muzejske publikacije so ob drugih artiklih iz muzejskih trgovin lahko tudi lepo darilo in so običajno neločljiv del ali nekoliko kasnejši produkt kompleksnejših muzejskih projektov, posameznih razstav ali

pomembnejših obletnic. Tokrat izpostavljamo tri.

Najobsežnejša (127 strani) je monografija **Predjamski zaklad**, izšla v prvem ponatisu. Knjiga je luč sveta sicer ugledala leta 2015 ob odprtju stalne razstave, posvečene krasu, in izčrpno predstavi rezultate nekajletnih arheoloških izkopavanj v grajski stavbi v devetdesetih letih preteklega stoletja. »Osrednje mesto v knjigi pripada prispevkoma, ki iz vseh zornih kotov osvetlita predmete zakladne najdbe – 10 srebrnih in pozlačenih predmetov, okrašenih z bogatim reliefnim okrasom, njuna avtorica pa je **Marjetica Simoniti**, vodilna poznavalka srebrnih in zlatih kulturnozgodovinskih predmetov v slovenskem prostoru.

Naslovnica monografije, ki izčrpno predstavi izjemno zakladno najdbo.

ru.« pravi **Alma Bavdek**, sourednica in avtorica enega od prispevkov v monografiji. Obiskovalcem muzeja je na voljo še brezplačna zbiranka, ta strnjeno predstavi vsebino monografije. **Fenomen in tradicija cerkniškega karnevala** je publikacija, ki je zaokročila razstavo enakega naslova in je še vedno na ogled v pritličju muzeja. Avtorica, etnologinja **Magda Peršič** tako na razstavi kot v publikaciji pojasnjuje, zakaj »postavlja vključitev tradicio-

nalnih prvin v pustne like po letu 1978 cerkniški karneval v slovenskem prostoru na posebno mesto. Karneval namreč prepleta bajeslovne, literarne, kulturne in naravoslovne vsebine iz dediščine lokalnega okolja s sodobno družbeno stvarnostjo.« Svetovni primat Postojne in okoliškega krasa za razvoj jamske biologije pa želita osvetliti razstava **Generacije speleologov** – ta je od letošnje poletne muzejske noči do 1. septembra na ogled na Titovem trgu, in publikacija z istoimenskim naslovom. »Najdba jamskega hroščka drobnovratnika je sprožila veliko zanimanje tedanjih naravoslovcev za obisk Postojne in je vodila v odkrivanje ter znanstveno opisovanje prvih predstavnikov jamskega živalstva, kot so pajki, raki, stonoge in polži. Upravičeno lahko trdimo, da je zato Postojnski kras zibelka speleobiologije – vede, ki je kasneje dosegla velik razvoj tudi v drugih delih sveta,« poudarja njen avtor, biolog **Slavko Polak**.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv Notranjskega muzeja Postojna.

Kulturno poletje v Postojni ima pravšnji utrip

Organizatorji kulturnih prireditev si bodo letošnje poletje zagotovo zapomnili po visokih odmerkih adrenalina. Negotove razmere postavljajo pod vprašaj organizacijo prireditev do zadnjega trenutka ter terjajo hitro ukrepanje, odzivnost in vzajemno zaupanje z obiskovalci. Brez tega organizatorji ne morejo izpolniti predpisanih varnostnih ukrepov in priporočil Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja (NIJZ). Tudi festival Kulturni utrip poletja je bil do zadnjega dne v negotovosti, a 7. julija se je vendarle začel z veličastnim uvodom.

Za odličen festivalski uvod so poskrbeli: Jure Počkaj, Simon Avsec, Vida Matičič, skupina Forgotten eden in Simfonični orkester Cantabile.

Baritonist **Jure Počkaj** in člani **Simfoničnega orkestra Cantabile** pod umetniškim vodstvom **Marjana Grdadolnika** so skupaj z gosti – **sopranistko Vido Matičič**, vokalistom skupine Ana Pupedan **Simonom Avscem** in **skupino Forgotten eden** – številne obiskovalce, zbrane na Titovem trgu, popeljali v svet glasbe. Posebna energija tega večera je izžarevala močno željo glasbenikov, da po nekajmesečnem premoru stopijo pred občinstvo in ga nagovorijo z najlepšo govorico – glasbo. Vzajemno je tudi odziv obiskovalcev odražal, kako zelo so pogrešali kulturne prireditve in socialne stike. Nastopajoči so postregli z raznolikim programom – od znanih opernih arij, zimzelenih napevov, pesmi iz Vilharjeve spevoigre Jamska Ivanka do znanih komadov skupin Ana Pupedan in Forgotten Eden – in povsem navdušili številno občinstvo.

Srede so rezervirane za otroke in za prvi in drugi dogodek je poskrbel **teater Cizamo** s predstavama Skoraj najboljši cirkus ter Sirkec Sirkec. Dan kasneje je v okviru

jazz četrtkov, s katerimi festivalski utrip bogati Jazz Hram, nastopil goriški saksofonist **Jani Šepetavec s skupino**. Predstavil je svoj avtorski projekt In Recital With Blues. Šepetavec sicer piše avtorsko glasbo, kot odličnega multi instrumentalista pa ga mnogi poznajo tudi iz raznih zasedb; med drugimi sodeluje tudi z Nino Pušlar.

Jazz Punt Big Bandu iz Tolmina na lanskem festivalu vreme ni bilo najbolj naklonjeno (svoj nadomestni nastop je izvedel na jesenski prireditvi Postojna v cvetju), letos pa je bil dogovor »z Onim tam zgoraj« pravšnji in na velikem prireditvenem odru so zazveneli ritmi, ki jih ne bi pripisali jazz zasedbi. Ob 15-letnici svojega delovanja je namreč pripravil projekt z glavnimi uspešnicami zasedbe Queen, k sodelovanju pa povabil tudi vokalista **Tanjo Srednik** in **Jašo Šabana**. Vsakdo, ki z izvedbo skladb skupine Queen na svoj način stopi v čevlje neponovljivega Freddieja Merkurija, si postavi velik izziv. Tanja in Jaša sta ga opravila odlično in srčno.

Program Jazz Punt Big Banda iz Tolmina je bil letos v znamenju skladb skupine Queen.

Uvod v drugi festivalski teden je bil koncert **Nine Pušlar**. Na festivalu Kulturni utrip poletja v Postojni je nastopila prvič. Nina je Postojno zagotovo dobro zapisala v svoje lepe spomine, saj je bil to njen prvi koncert po dobrih štirih mesecih premora zaradi epidemije. Skupaj s svojo spremljevalno skupino je izvedla številne uspešnice in navdušila postojnske ljubitelje njene glasbe.

Letošnji julijski večeri v Postojni niso najbolj topli, a vztrajnega občinstva to ne moti. V četrtek pa je hladno vreme dopolnil še dež in odgnal jazz večer, na katerem bi moral nastopiti **Kristina Oberžan Kvartet**. Festival bo potekal do sredine avgusta, ko bo nastopila klapa Cambi. Prelistajte program na 30. strani Postojnskega prepaha, zagotovo boste našli vsaj eno prireditev po svojem okusu.

Organizator festivala – Občina Postojna zagotavlja zahtevane

pogoje za preprečevanje širjenja okužb. Na festivalu deluje varnostna služba, sedeži znotraj omejenega prostora so razporejeni na 1,5 m razdalje, poskrbljeno je za razkužila ob vstopu na prizorišče, postavljene so tudi oznake o preventivnih ukrepih oziroma priporočilih NIJZ. Redno tudi razkužujejo sanitarije. Na Občini so zadovoljni, ker obiskovalci festivala upoštevajo predpisane ukrepe in priporočila NIJZ, za kar sem jim zelo zahvaljujem. **Sidonija Zega, višja svetovalka za družbene dejavnosti na Občini Postojna**, je poudarila: "Umivanje rok, varnostna razdalja in ostali preventivni ukrepi ne bodo prikrajšali naših poletnih kulturnih užitkov, bodo pa pripomogli, da se jih bomo veselili vse tja do sredine avgusta, ko se bo odvrtel še zadnji koncert Kulturnega utripa poletja."

Besedilo: Ester Fidel; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Za kakovosten jazz večer je poskrbel goriški saksofonist Jani Šepetavec s skupino.

S poezijo med ljudi že devetič

Tradicionalna kulturna prireditev S poezijo med ljudi v Strmci bo prihodnje leto zaokrožila svoje desetletje. Prvo julijsko soboto je bila nekoliko drugačnan in nadvse zanimiva. Odvijala se je namreč zunaj, na prelepem travniku s sadovnjakom ob Tominčevi domačiji (nekoč se je hiši reklo pri Ježevih).

Ta literarno-glasbena prireditev poteka že od samega začetka v organizaciji in pod okriljem **Kulturnega društva Vse-eno**, katere glavni idejni ustanovitelj in vodja je domačin **Franc Tominec** v sodelovanju s soprogo **Jadranko**. Tudi tokrat sta poskrbela za odlično organizacijo in za izbor kakovostnega programa, da je navdušil obiskovalce.

Prejšnja leta je bila prireditev vedno v tamkajšnjem kulturnem domu, zdaj pa je zaradi koronaukrepov svoje mesto dobila zunaj na prostem, ob lepem vremenu in urejenem ambi-

entu v senci krošnje dreves in družbi cvetočih gredic. Prepletala sta se glasba in poezija nastopajočih domačih ustvarjalcev, gostov in gostitelja. Med njimi ni manjkalo dobro poznanih glasbenikov in poetov: iz Izole sta prišla **Elvis Šahbaz** – solo kitarist in kantavtor in **Dean Semolič** – pianist, skladatelj, pevec in kitarist; sledili so **Duo Terra Mistiki**, **An na flavti in violini** ter **Danijel Černe** iz Divače na kitari, trio **Ninnay and Godfathers** iz Postojne (**Nina Bužanin Simčič** – vokal, **Peter Bužanin** – tolkala in **Alen Mitrovič** – kitara) in **Jadranka Tominec** kot vokalistka

Prireditev S poezijo med ljudi se je letos odvijala na prostem – na vrtu Tominčeve domačije.

in voditeljica programa. Svojo poezijo pa so prebirali: **Stanislava Gorenc** iz Studenega, **Tadeja Hojnik** iz Maribora, **Alen Mitrovič** iz Postojne, **Nuša Tičar** iz okolice Krškega, **Branka Kamenšek** iz Kamnika, za konec (kot vsako leto) pa še gostitelj **Franc Tominec**. Z nekaterimi ljubitelji in pisci poezije smo se lahko

srečali že kdaj prej, nekateri pa so se predstavili prvič. Sproščeno vzdušje popoldneva se je prelilo v prijeten družaben večer. Dogodek so pohvalili tako obiskovalci kot sodelujoči ustvarjalci.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Sandi Gorenc.

ZANIMIVOSTI

Govorica najvišjih gora Nataše Pergar

Knjige o gorah so poseben, privlačen žanr literature. Ljudje jih radi prebirajo, saj v glavnem temeljijo na resničnih doživetjih ter na mnogih izjemnih dogodkih in preizkušnjah. Nedavno je luč sveta ugledala nova knjiga **Nataše Pergar** iz Postojne z naslovom **Govorica najvišjih gora**. V njej kot članica ekipe opisuje svoja doživetja na treh alpinističnih odpravah s **Tomažem Humarjem**. Odvijale so se v **Nepalu** in **Pakistanu**, v osrčju **Himalaje** in pod veličastnimi gorami med leti od 2003 do 2005.

Natašo Pergar že dolgo poznamo kot bioterapevko in tudi terapevtsko spremljevalko našega vrhunskega alpinista in gorskega reševalca **Tomaža Humarja**. Ta je leta 2003 in 2005 nameraval preplezati skoraj navpično 5000 metrov visoko **Rupalsko steno** mogočne gore **Nanga Parbat**. Na nepalsko visoko goro **Jannu** se je z ekipo odpravil leta 2004.

Lani jeseni je minilo deset let od tragične nesreče, ko se je njegova življenjska pot veliko prezgodaj končala v objemu gora v **Nepalu** ob sestopu s himalajskega vršca **Langtang Lirung**, visokega 7227 metrov. Opravil je več kot 1500 vzponov, od tega 70 prvenstvenih doma in po svetu. Morda

je bila ta obletnica smrti tudi eden od prvih tih in globoko zakopanih spominov. Avtorica je tako kljub pomislekom sprejela odločitev, da po 15 letih od zadnje odprave obudi in napiše spomine na ta izjemna potovanja in alpinistične podvige. Po temeljitem pregledu svojih zapiskov je razumela »glas«, ki jo je nagovoril. »Po pogovoru z alpinisti **Stipetom Božičem**, **Alešem Koželjem**, **Ladom Ogrinom**, **Tomom Drolcem**, zdravnico na odpravah **dr. Ando Perdan** in s fotografom prve odprave **Arnejem Hodaličem** sem dobila podporo za pisanje knjige. Enotni smo si bili v tem, da še vedno vsakdo izmed nas ohranja spomin na **Tomaža**, saj se nam je s svojo pristnostjo in srčnostjo za vedno zasidral globoko v srce,« pojasnjuje **Nataša**.

Nataša Pergar se je veselila svoje druge knjige **Govorica najvišjih gora**.

Pravzaprav se ta delček zgodovine začne že prej – leta 1995, ko je v **Katmanduju** prvič srečala **Tomaža Humarja**, in se nadaljuje leta kasneje, ko jo je prosil za terapevtsko pomoč pri svojih hudih poškodbah vse do okrevanja in do njegovih treh odprav, ki se jih je udeležila. Knjigo zaključuje z dramatičnim reševanjem **Tomaža** iz **Rupalske stene**, ki ga je spremljala celotna država in ves svet. Sicer pa svoj zanimiv slog pripovedovanja podkrepi z mnogimi risbami energijskih stanj pri članih odprav in v mogočnih gorah ter

s fotografijami, na katerih pa ne ugledamo zgolj mnogih slikovitih utrinkov s poti – čudežnosti impresivnih pogledov na gore in pokrajino, temveč tudi dogajanje v baznih taborih, srečevanja z domačini in s tamkajšnjimi ljudmi in kraji daleč od civilizacije. Fotografije odstirajo pogled na njihovo življenje, kulturo, običaje v neizprosni in pogosto surovi, a toliko bolj čudoviti naravi v objemu mogočnih gora.

Knjiga je torej večplastna resnična pripoved, v kateri nas Pergarjeva vodi skozi lastna spoznanja, izkušnje in uvide ter popelje na mnoge vidne in nevidne poti sveta in na odkrivanja neznanih razsežnosti. Sprašuje se, »kaj nam lahko povedo visoke gore; ali se sporazumevajo in govorijo z alpinisti; jih lahko kdo sliši ali morda celo vidi njihove energije«.

To je njena druga knjiga; prvi z naslovom **Vidne in nevidne poti** sledi na povsem drugačen in svojevrsten, še nikoli prej viden način.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv **Nataše Pergar**.

Ob kresni noči je spet zvenela pesem

Mešani pevski zbor (MePZ) Postojna je 21. junija s tradicionalnim koncertom, ki ga je že šesto leto zapored organiziral v času kresovanja, poskrbel za doživet glasbeni večer. Koncert Ob kresni noči – prvi večji kulturni dogodek v naši občini po dolgih mesecih zatišja, se je tudi tokrat odvil v prijetnem okolju parka Društva upokojencev Postojna.

Gosta večera sta bila skupina **Volk Folk** iz Ilirske Bistrice in **pevski zbor DU Postojna Burja**. Slednji je pod vodstvom **Dušana Kafola** zapel prvi in z izbranimi pesmimi uvedel poslušalce v program slovenskih pesmi, ki sta jih za to priložnost pripravila oba zbora.

V nadaljevanju se je **MePZ Postojna** pod vodstvom **Matjaža Ščeka** s pesmijo *Postojnska jama* najprej poklonil domačemu kraju ter pesniku in skladatelju Miroslavu Vilharju, tej pa dodal še narodni *Zagorski zvonovi* in *Oblaki so rudeči*. S skladbo *Zakaj sem te spoznala* je poslušalce tudi tokrat prevzela solistka, **sopranistka Mateja Zadel**. Koncert, ki je bil za zbor prvi v tem letu, je bil tudi priložnost za izvedbo *Tribučkega kola*; zanj je priredbo napisal skladatelj **Ivan Šček**, zborovodjev oče.

MePZ Postojna je s koncertom *Ob kresni noči* zaključil svojo 37. pevsko sezono.

Družinski trio Volk Folk je v zaključnem delu koncerta znova prepričal občinstvo o tem, kako dragocena in bogata je naša glasbena dediščina. Oče Romeo Volk, vnet zbiralec izvirne ljudske glasbe in kontrabasist, je s hčerko Nino (oprekelj in tržaška diatonična harmonika – plonarca) in sinom Gregorjem (violina ali škant) ustanovil etno skupino. Tudi ta večer je ob pripovedih zagodla in zapela stare ljudske viže ter prispevala k bogatemu programu in še prijetnejšemu vzdušju.

S tradicionalnim koncertom ob kresni noči je MePZ Postojna zaključil svojo 37. pevsko sezono. Žal se v spomladanskem delu tudi zanj ni odvijala po zastavljenih načrtih. Zaradi protikoronskih ukrepov je moral prekiniti svoje delo za skoraj tri

mesece, in tako realiziral komaj petino predvidenih pevskih dogodkov. Ob ponovnem začetku vaj v juniju so pevci dolgotrajni »pevski molk« prekinili s Pevskim potepom po Postojni, zapeli naključnim poslušalcem na vseh treh postojnskih trgih ter tako popestrili mestni utrip.

Pevci upajo, da jim bo uspelo jeseni nadoknadi vsaj del načrtovanih koncertov in tudi popolniti svoje vrste. **Zato vabijo nove pevce, da se jim pridružijo pri petju in na srečanjih. Zainteresirani najdejo potrebne informacije na spletni in na facebook strani zbora.**

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Ladis Torresan.

Mavrična Poletna podoknica

V mesecih karantene so pevke Vokalne skupine (VS) Mavrica pogrešale skupna druženja, zato so izvajale vaje s pomočjo spletnih srečanj. Delo so nadgradile še s pošiljanjem posnetkov in samostojnega študija vsake pevke. Ta način jim je omogočil utrjevati povezanost in ohranjati pevsko kondicijo. Kljub izzivom tega časa in muhastemu vremenu so pevke uspele prvi julijski petek v Postojni in Pivki izvesti "Poletno podoknico".

Mavrica je v popoldanskih urah (žal v okrnjeni zasedbi) zapela najprej pred Vilharjevim spomenikom na Trgu padlih borcev v Postojni. Tokratni repertoar vodje **Jelke Bajec Mikuletič** je bil s spoštljivostjo izbran med pesmimi v slovenskem jeziku – zazvene so ljudske in umetne pesmi ter zimzelene popevke. Nato so zapele še na postojnskem pokopališču v spomin vsem, ki tam počivajo. Poletna podoknica je istega dne lepo odzvanjala še pred

Vokalna skupina Mavrica je poletne podoknice zapela pred Vilharjevim spomenikom.

Krpanovim domom v Pivki. Tam je presenetila tudi dobra akustika; ta prostor pravzaprav omogoča in predstavlja zanimivo alternativo nastopom v dvorani.

Drugi del sezone, ki se je zaključila malce ne navadno, so nameravale pevke posvetiti temeljitim pripravam na bližajočo se 30. obletnico obstoja zbora. Mavrica bo namreč prihodnje

leto, ko bo praznovala tri desetletja svojega delovanja, razveseljevala ljubitelje zborovskega petja še bolj slavnostno. Pevke ostajajo optimistične, da bodo v naslednjih mesecih slej kot prej lahko izvedle večino načrtovanih aktivnosti.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Jelka Bajec Mikuletič.

Čarobna igla in pero

Vanja Vekar iz Bukovja ima veliko zanimanj in vesolja do pridobivanja novih znanj in spretnosti. Za Podeželsko društvo Kašča je neprecenljivo njeno šiviljsko znanje, saj za društvo šiva srednjeveške obleke in usnjene dodatke. Pri društveni dejavnosti močno pomaga tudi njeno novo pridobljeno znanje na področju kaligrafije. Želja po novih znanjih in spretnostih jo bo zagotovo vodila še na druga ustvarjalna področja.

Začetki šivanja segajo v prazgodovino, v obdobje stare kamene dobe. V Potočki zijalki so našli koščeno iglo s koničasto luknjo iz časa okoli 35.000 let pred našim štetjem. Tisočletja so ljudje šivali svoja oblačila ročno. Sčasoma so igle različno oblikovali, predvsem glede na različne materiale in tudi zgodovinska obdobja. V času Rima so jih izdelovali iz bronu in železa, v industrijski revoluciji pa je igla doživela nesluten razvoj. Vselej so bile igle uvrščene med najpomembnejše gospodinjne potrebščine ter močno varovane in zaščitene. Ob šivalni igli se je razvil poklic šivilje in krojača – dolga stoletja izredno cenjen.

ŠKLJOC, ŠKLJOC

Štorklje na obisku pri Severjevih na Studencu

Letos na Dilcah (pri Milharčičevih) po vseh mnogih letih ni štorkelj, so pa na Studencu

Kakšno veselje je letos na Studencu, ko sta sredi vasi (morda prav prvič ali po zelo dolgem času) prišli gnezdit štorklji in povili dva mladiča. Na dimniku hiše pri Severjevih se štorkljina družina počuti odlično, naraščaj pa je hitro zrasel. Tudi če je lastnik nekajkrat zakuril in se je kadilo iz dimnika v gnezdo,

Vanja Vekar se je že v drugem razredu osnovne šole odločila, da bo svojo poklicno pot posvetila »čarobni« igli. Po končani osnovni šoli se je vpisala v Šiviljsko šolo v Ajdovščini. Povedala je, da je bilo ob vpisu toliko dijakinj (in celo en dijak), da so bili razdeljeni v tri oddelke, kmalu zatem pa ni bilo nobenega vpisa več. V šiviljski šoli se je naučila osnovnih šiviljskih spretnosti – ročnega šivanja z raznovrstnimi vbodi (od pravilnega prišitja gumba do najbolj zamotanega šiva) in strojnega šivanja (od najpreprostejšega ravnega do specialnih šivov – entlanja, verižnih šivov, slepih vbodov, gumbnic ...).

»Največ znanja in spretnosti šivanja pa sem pridobila v času pripravništva, ki sem ga opravljala pri Katarini Lukežič v Postojni. Za njeno izjemno mentorstvo sem ji še posebno danes iskreno hvaležna,« je s kancem nostalgije povedala Vanja.

Kmalu po opravljenem pripravništvu je Vanjo prešinila misel, da ne bi opravljala šiviljskega poklica, zato se je vpisala na prekvalifikacijo za poklic prodajalke. Toda njena prvotna odločitev jo je kljub vsemu zvesto spremljala, saj je bila vselej zaposlena pri trgovcih, ki so potrebovali šiviljo – v prodajalni tekstila 107, pri Marti Grže in v Logatcu – UKON. Pri slednjem se je »zaljubila« v

Vanji priskoči na pomoč pri ustvarjanju usnjenih dodatkov za srednjeveške kostume mož Igor.

usnje tako močno, da je odprla samostojno podjetje in štiri leta uspešno izdelovala usnjene, zlasti motoristične izdelke ter dokončno spoznala, da je šivanje njena velika strast.

Članstvo v Podeželskem društvu »Kašča« pa ji je dalo še dodaten poseben izziv – šivanje srednjeveških oblek in usnjenih dodatkov. Prav ti terjajo tudi močnejšo roko, tedaj ji na pomoč priskoči mož Igor. Šivanju srednjeveških oblek se posveča v prostem času, ker je sedaj zaposlena kot šivilja v Tapetništvu Žele v Pivki. Vanja se najraje posveča tistemu šivanju, ki jo močno izzove z zahtevnostjo kroja, materiala in seveda z izvedbo.

»Šivanje je res moja prva strast, ni pa edina. Že vrsto let je bila moja skrita želja spoznati in pridobiti znanje kaligrafije,« nam je zaupala Vanja.

Podeželsko društvo »Kašča« ji je omogočilo obiskovati tečaj kaligrafije na Ljubljanskem gradu. Njeno znanje in obvladovanje pisave – gotice, unciale, italike, copperplate ... jim pri njihovem zelo uspešnem in odmevnem delovanju zelo koristi.

Vanja ima še veliko želja in idej. Zelo jo zanima keramika. Prepričani smo, da ji bo uspelo ustvariti še veliko imenitnih stvaritev, kajti njeni prsti so zelo zelo spretni.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: osebni arhiv Vanje Vekar.

Jožko in Franc sta se obiska štorkelj srčno razveselila.

jih to ni prav nič zmotilo. Mladiča rada letata naokrog ter raziskujeta vas in okolico.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Vanja Vekar in Marica Batista.

Petnajsto mednarodno srečanje starodobnih vozil ravno ob pravem času

Zadnja junijska sobota je v Postojni tradicionalno v znamenju mednarodnega srečanja starodobnih vozil. Letos so se 27. junija ponosni lastniki in ljubitelji jeklenih konjičkov zbrali že petnajstič. Prizadevni organizatorji iz Društva ljubiteljev starodobnih vozil - Oldtimer club Postojna so bili nagajeni z odličnim odzivom, saj se je na trgu pred PTC Primorka zbralo 130 starodobnikov, z njimi pa se je pripeljalo 230 lastnikov in sopotnikov iz Slovenije, Hrvaške, Italije, Nemčije in Belgije. Prireditev je odlična promocija postojnske občine in naše dežele.

Po oceni organizatorja se je na parkirišču pred Primorko zbralo skupaj z gosti okrog tisoč ljudi. Sreča je bila povsem na strani organizatorjev tudi zato, ker so »ujeli« čas, ko v Sloveniji ni bilo novih okužb in druženja niso omejevali strogi ukrepi. K dobremu odzivu je zagotovo pripomogel manko prireditev v treh s korono zaznamovanih mesecih, pri ljubiteljih starodobnikov pa predvsem želja po druženju ter izmenjavi mnenj in izkušenj na področju njihove ljubiteljske dejavnosti. Nekateri stalni udeleženci se letos sicer niso odločili za sodelovanje, kar je bilo ob aktualnih razmerah razumljivo.

Na prizorišču se je ob starodobnikih (med njimi so bili nekateri res prava paša za oči) odvi-

jal tudi bogat program. Goste in obiskovalce sta pozdravila predsednik **Društva ljubiteljev starodobnih vozil - Oldtimer club Postojna Iztok Bekš in podžupan Andrej Berginc**. Na tržnici so bili zanimive starine in nadomestni deli. Organizator vedno povabi k sodelovanju tudi druga društva in posameznike. Ti obogatijo program s predstavitvijo svojih dejavnosti in izdelkov. Člani Zveze šoferjev in avtomehnikov Postojna so tradicionalno pripomogli k varnemu in brezhlebnemu poteku prireditve, postojnski gasilci so prikazali svojo staro in novo lestev za gašenje požarov, v premični vojaški kuhinji je dišalo po pasulju, ponudniki vin so omogočili degustacijo ... Prireditev je bila tudi tokrat obarvana dobrodelno. Izkupiček dobrodelnega srečelova je organizator namenil varovancem Varstveno delovnega centra Postojna.

»Letošnja panoramska vožnja, ki sledi osrednji razstavi pred Primorko, je bila nekoliko drugačna kot v preteklih letih,« je pojasnil predsednik društva Iztok Bekš. »Tokrat zaradi varnostnih ukrepov ob koronačasu nismo imeli postanikov. 230 udeležencev pa je vendarle na 50-kilometerski poti videlo naše kraje – od Zagona, Strmce, Planine in Unca do Grobišč, Orehka in Hruševja; ogledali so si tudi Postojnsko jamo.« Prireditev so zaključili s predajo zbranih sredstev VDC Postojna.

V preteklih letih so se nekateri zlasti udeleženci iz tujine zadržali v Postojni in njeni okolici še kakšen dan, letos so se pod vtisom kronaobdobja raje vrnili domov.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Nova kolesarska karta

O razvoju regije kot nove kolesarske destinacije smo že pisali. Ravno pravi čas – ob začetku poletja – je nastala nova kolesarska karta z najbolj zanimivimi kolesarskimi potmi v celotni regiji Zelenega krasa. Kupite jo lahko tudi v postojnskem turistično-informacijskem centru. V jagodnem izboru poti sta tudi dve s postojnskega konca.

Le osem evrov boste odšteli za novo tiskano zloženko in jo lahko kupite na spletni strani zelenikras.si ali v turistično-informacijskih centrih naše regije. Vanjo so vključene kolesarske poti iz vseh šestih občin Zelenega krasa oziroma Primorsko-notranjske regije. Tako bodo raziskovalci na dveh kolesih odkrivali kraje v občinah Cerknica, Bloke, Loška dolina ali na drugi strani Javornikov v postojnski, pivški in ilirskobistriški občini. **Vodja projekta Dejan Iskra** pojasnjuje, da vse možne kole-

sarske poti sicer niso vključene; na zemljevidu je izrisan izbor 23 poti in so označene z grafi višinskih razlik. V naboru so poti različnih težavnostnih stopenj – zarisane trase bodo zanimive za rekreativne kolesarje, družine in tudi navdušence gorskega kolesarstva. Pestrost je tudi pri tipu podlage – nekatere vodijo pretežno po asfaltu, druge po makadamu v zavetje gozdov.

RRA Zeleni kras je novo karto pripravil v sodelovanju s predstavniki kolesarjev, ki poti v regiji najbolj poznajo. **Kolesarski vodnik Tomaž Penko** je za postojnski del prispeval dve kolesarski poti. Ena od teh je grajska pot, že uveljavljena in dobro označena na terenu. Druga je na novo začrtana pot in vodi na Nanos, »je še neobljudena in bi jo bilo treba v prihodnosti bolj izpostaviti. Gre pa za zahtevnejšo traso,« še dodaja Penko.

Z novo karto se bodo kolesarji lažje orientirali predvsem pri tistih poteh, ki v naravi še niso

označene, sporočajo iz RRA Zeleni kras. Za bogatejšo izkušnjo potepanja po regiji so dodali opise in fotografije glavnih znamenitosti. Obenem bodo kolesarji ob poti lažje našli ponudnike turističnih storitev, pri katerih lahko opravijo postanek.

Jaka Zalar

Podgurčki v poletnem blatu

Ko sredi počitniškega poletja združijo svojo razposajenost po srcu mladi starši KS Studeno in njihova zabave željna otročad, se vriski vročih grl slišijo na vrh Gore. Poseben dogodek, katere mu so starši na veselje svojih otrok posvetili cel teden priprav, je epilog dosegel v soboto, 4. julija. Vreme, ki za takšno vzdušje ni igralo pomembnejše vloge, je sodelovalo stoprocentno.

Starši so pripravili progo, prostovoljni prispevki domačinov pa so s pomočjo krajevne skupnosti omogočili zbrati sredstva za izvedbo tekmovalnega žreba. Za lačna in žejna grla so poskrbele mame. Dopoldne so se otroci udeležili raznih zabavnih iger. Razdeljeni so bili v tri starostne skupine. Rahlo položen zasebni prostor nasproti Doma krajanov v Strmci se je izkazal kot idealen za postavitve z vodo namočenega tobogana. Ta se je spremenil v pravo bob stezo, ki se je v zaključku za vsakega junaka končala v blatni kopeleli. V popoldanskem času se je domača zemeljska brozga potrdila za najboljši bazen otroškega

Vodni tobogan in blatna kopelel sta prinesla veliko veselja otrokom in staršem.

smeha, še posebno, ko so ga preizkusili tudi starši. Vsi udeleženci so prejeli unikatne medalje – izdelane iz lesa, s šivanimi ovrtnicami iz blaga. Manjkale niso niti praktične nagrade za najbolj prizadevne tekmovalce.

Vsi otroci, vključno s starši, so potrdili svojo udeležbo za naslednje leto. Še preden se je

sonce skrilo za Goro, je začelo zmanjkovati palačink, mafinov, bureka, čevapčičev ... in prenekatero očke so se zaprle, še preden so starši otroke položili med rjuhe.

Besedilo Marino Samsa; fotografija: arhiv KS Studeno.

Ekate pekate cukate me...

Ko še ni bilo elektronskih naprav za razvedrilo, so si otroci krajšali dneve z rimami, izštevankami in igrami, ki so se prenašale iz roda v rod. Jerneja Sojer Smerdu je s štirimi udeleženkami študijskega krožka obujala igre naše preteklosti. Lepa bela lilija, mlin, gnilo jajce in sneg gazit' so le nekatere, ki so dobile svoj prostor v središču mesta. Preizkusite jih lahko na treh lokacijah.

Ljudska univerza Postojna je želela svojo 60-letnico delovanja zaznamovati na prav poseben način. K sodelovanju so povabili **Jernejo Sojer Smerdu**; ta sicer redno sodeluje z njimi kot zunanja izvajalka.

Nastala je zamisel o obuditvi starih iger, ki predstavljajo pomemben del naše dediščine. Študijskega krožka so se udeležile **Metka Uhelj, Erika Smrekar, Slavka Smerdu Urh** in **Mojca Smajila**. Sprva so skušale stare igre priklicati kar po spominu in jih naštele skoraj sto. »Upokojenka v naši skupini je vedela največ, in nam je bila v veliko pomoč,« je pojasnila Jerneja Sojer Smerdu. Kasneje so si pomagale tudi z literaturo.

Udeleženske so z mentorico izbrale igre, tipične za Postojno in okolico. Čeprav imajo nekatere podoben potek igranja, pogosto nosijo dru-

Stare igre, sicer pomemben del naše dediščine, so odlična popestritev poletnih dni.

gačna imena. Narečje ima veliko vlogo, tako ni nenavadno, če se besedilo v izštevankah spremeni. Udeleženske so presenetljivo ugotovile, da igra *Am salam – am klobas* nikjer ni zabeležena, tudi je niso zasledili v drugih krajih. Da bi se tradicija iger ohranjala, je skupina poleg treh lokacij na javnih površinah pripravila še letake z navodili za risanje igralnih polj. Tako se bodo lahko otroci igrali pred svojo hišo ali blokom. »Igre dopuščajo več ustvarjalnih elementov, zato je prav, da se jih spodbuja tudi v vzgojno-izobraževalnih zavodih,« je prepričana Jerneja.

Igre svoje mladosti boste podoživeli **v mestnem parku, pri igralih na Titovem trgu in pri Osnovni šoli Miroslava Vilharja**. Igralna polja so označena s pravili in z ilustracijo pastirčka Jakoba. To je posodilo podjetje New Wind Animation Studio. Za oblikovanje je poskrbela **Andreja Čepič**. Poleg lokacij v središču Postojne, izbranih za igre, si lahko čez poletje ogledate tudi **razstavo fotografij in iger v avli Ljudske univerze**.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: arhiv Občine Postojna.

Poletni tabor gasilskega podmladka

Biti gasilec ni mačji kašelj, je na lastni koži spoznala skupina nadobudnežev, udeležencev prvega poletnega gasilskega tabora. Kar 21 deklic in dečkov, starih od osem do enajst let, se je med 17. in 19. julijem družilo v prostorih Gasilsko-reševalnega centra Postojna in bližnji okolici. Tabor je ob podpori številnih prostovoljk in prostovoljcev organiziralo Prostovoljno gasilsko društvo Postojna.

Tovrstna druženja so med gasilskim podmladkom širom Slovenije zelo priljubljena, hkrati pa tudi poučna, saj z različnimi, otrokom prilagojenimi vsebinami nevsiljivo vzgajajo in spodbujajo k pridobivanju znanja iz gasilskih veščin. Seveda so počitniškemu času tudi primerno sproščena, kratka polna dogajanja, prijetnega druženja in ustvarjanja spominov. Tako je bilo tudi v Postojni.

Otroke je zjutraj zbudila koračnica, večerni signal pa je naznanil, da je čas za nočni počitek. Vmes so (razdeljeni v štiri skupine) telovadili, skrbeli

Nadobudni gasilčki v uniformah vzbujajo upanje, da bodo za varnost in pomoč sočloveku skrbeli tudi novi rodovi.

za osebno higieno, sodelovali pri pripravljanju obrokov, se pomerili v gasilskem kvizu in na gasilskih delavnicah, gasilec pomagali pospraviti delavnico, skrbeli za urejenost svojih sob, obiskali Nujno medicinsko pomoč in Policijo, se odpravili na pohod in se – z obveznimi balončki – predajali poletnim užitek. Spoznali so, kako je, ko je

čas za pravo gasilsko intervencijo. V soboto zvečer jih je (seveda le za vajo) presenetil še gasilski alarm. Vse naštetu (in še kaj) so mali gasilci počeli po točno določenem urniku, saj red in pravočasnost med gasilci nekaj veljata.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Janez Mandelj.

Počitniško dogajanje kroji covid-19

Športna zveza Postojna tradicionalno pripravi poletne počitniške aktivnosti. Letos so nekoliko okrnjene. Starši in njihovi malčki so razočarani, ker je odpadlo priljubljeno kopanje v Žusterni. Veliko dejavnosti na svežem zraku je organiziral Dnevni center za otroke in mladostnike. Postojnska mladina pa je v juliju tudi šivala in spoznavala prve podjetniške korake.

Čeprav so tako starši kot njihovi otroci upali, da bodo letošnje poletne počitnice kar se da običajne, je zaradi nepredvidljivih razmer s koronavirusom ravno nasprotno. V **Športni zvezi Postojna** so letos nekoliko razočarani nad udeležbo otrok pri tradicionalnih poletnih športnih aktivnostih. Prejšnja leta so veliko otrok peljali na kopanje v Žusterno. Ob slabi epidemiološki sliki in zahtevnih razmerah pri avtoprevoznikih so bili primorani odpovedati čofotanje v toplem morju. Julijski sklop počitniških aktivnosti so zaključili 3. julija, še en teden športnih dejavnosti bodo organizirali **med 24. in 28. avgustom**. Seveda se bo nanje treba prijaviti.

Omejeno število otrok so sprejeli v **Dnevnem centru za otroke in mladostnike**. V skladu s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje se delavnice dogajajo pretežno na prostem. Med

Vodni poskusi, ki jih je v sodelovanju s Kovodom organiziral Dnevni center za otroke in mladostnike, so bili nadvse zabavni.

6. in 10. julijem je 15 otrok preživljalo dopoldneve v lovu na lisico, zabavni priredbi iskanja zaklada, podali so se na kratek pohod do kočice Mladika. Povezali so se s **Centrom za krepitev zdravja** – ta je počitniški mladini predstavil prednosti nordijske hoje. V sodelovanju s **Kovodom Postojna** so pripravili vodne poskuse, najbolj kosmat dan so preživeli s **Klubom reševalnih psov**. Tako kot Športna zveza Postojna tudi v Dnevnem centru pripravljajo isti avgustovski teden še en sklop dejavnosti.

Sredi julija so zabrnili šivalni stroji. **Mateja Premrl** in **Karmen Tomažič** sta pripravili delavnice šivanja, nanje so se prijavili devet deklic in dva

dečka. Mlade roke so ustvarjale poljubno poletno oblačilo s potiskom in torbo. V predzadnjem julijskem tednu so se kratkočasili še nadobudni mladoletni podjetniki.

V avgustu pripravljajo zabavne počitniške dni v **Mladinskem centru Postojna**. V **parku pred Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo** bo zadnji avgustovski teden pravo indijsko taborjenje. Svoje otroke lahko prijavite tudi k **aktivnostim Točke moči**, saj jim zagotovo ne bo dolgčas. Otroci od 5. do 11. leta so vabljeni še k **Oratoriju župnij Hrenovice in Postojna**.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

KOŠARKA

Slovenski košarkarski reprezentant Matic Rebec (leta 2017 je s slovensko reprezentanco osvojil naslov evropskega prvaka) bo v novi sezoni igral za nemškega prvoligaša Rasta Vechta (ta je v minuli sezoni v nemškem prvenstvu osvojil šesto mesto). Postojnski krilni košarkar, izkušeni Mitja Nikolič pa bo v sezoni 2020/21 še tretje leto zapored nastopal v II. italijanski košarkarski ligi.

Matic Rebec

Matic Rebec je do sedaj igral za tri slovenske klube, v preteklosti pa je postojnski branilec nastopal tudi v Rusiji, Srbiji in Španiji. Mitja Nikolič je v klubu Treviglio že igral v sezoni 2018/19, v naslednji je nastopal za Rosetto. Zdaj se vrača v Treviglio.

Mitja Nikolič

V juniju je v Ljubljani potekal prvi letošnji kvalifikacijski turnir za državno prvenstvo v ulični košarki. Zmagovalci 3 x 3 košarke so na uvodnem druženju postali večkratni državni prvaki ekipa KK 3 x 3 Piran. Za Pirančane je prvič zaigral tudi Tilen Zalar, ta je zamenjal poškodovanega Gašperja Ovnika.

Tilen je dolga leta igral v Postojni, tudi v prvoligaški konkurenci, nato kar nekaj sezon pri drugoligašu Plama Pur (Ilirska Bistrica), v minuli sezoni pa je ponovno nastopal za postojnsko ekipo PVC Nagode Postojna v 2. SKL.

TAROK

Športno društvo Epic (letos slavi 20-letnico delovanja) je v Epic centru v Postojni izvedlo sedmi krog 15. klubskega prvenstva. Udeležili so se ga le štirje tekmovalci.

K slabi udeležbi je zagotovo prispeval čas koronavirusa in dopustov. Zmagajo je prvič slavil Henrik Semenič iz Podnanosa, drugi je bil Slavko Milavec iz Studenega.

Po 7. krogu vodi Semenič točko pred Simono Bajc. Osmi krog bo 28. julija; nanj organizator še posebno vabi upokojujence iz DU Postojna in Pivka ter mlade, zlasti iz kluba študentov.

BALINANJE

S trimesečno zamudo se je vendarle zaključila balinarska sezona 2019/20. Sredi junija so tako balinarji v Super ligi odigrali zadnja kroga državnega prvenstva. Po rednem delu je prvo mesto osvojila Trata iz Škofje Loke, ekipa BK Postojna pa je pristala na osmem mestu in zanesljivo obstala v družbi najboljših slovenskih ekip.

V zadnjih dveh krogih je obakrat izgubila – pri Marjetici v Kopru 7 : 19, doma z ljubljanskim Krimom 6 : 20 in tako v 18 krogih zbrala 13 točk (šest zmag, remi in enajst porazov). Z zadnjo, domačo tekmo se je po dolgih desetletjih od najboljših postojnske balinarske ekipe poslovil njen vodja in trener Pavle Švara. Udeležen je bil pri vseh njenih največjih uspehih.

Najboljše štiri ekipe iz rednega dela so se nato pomerile na finalnem turnirju v Ljubljani in na njem je nekoliko presenetljivo slavila Skala iz Sežane. Za Sežance sta nastopala tudi Postojnčana Gašper Kraševc in Robert Dekanj. Skala je tako

po 25 letih drugič osvojila državni naslov; spomnimo se, za prvega leta 1995 je bil najbolj zaslužen prav Postojnčan Jože Požar, tedaj najboljši balinar bivše države.

V začetku julija je v Cesti pri Ajdovščini potekal deseti 24-urni balinarski maraton, na njem je nastopilo 16 ekip. Petčlanska ekipa BK Hrašče je zasedla 15. mesto.

Po izmeničnem balinanju dokaj kakovostnih zasedb in dnevu brez spanja je v večernih urah slavila postava Frigo Transport (Sežana), za katero sta sila uspešno nastopala tudi Postojnčana Dejan Koren in Gašper Kraševc.

Konec junija je DU Postojna v svoji Zeleni balinarski dvorani izpeljalo tradicionalni spomladanski balinarski turnir, a je bil zaradi pandemije občutno okrnjen.

Nastopilo je šest domačih ekip oziroma mešanih četverk. V vsaki je balinarka izbirala za svojo ekipo moški del tekmovalcev. Po napetih in zanimivih bojih je slavila Zvezdanina ekipa, druga je bila Merijina, za tretje mesto pa je Tatjanina premagala Ankino. Kljub obveznim zdravstvenim ukrepom je druženje lepo uspelo.

NOGOMET

S pripravami na prvenstvo v štirinajstčlanski 3. Slovenski nogometni ligi – zahodna skupina so prve dni julija pričeli tudi nogometaši FC Postojna, ki so v minuli sezoni 2019/20 v občutno skrajšani članski EPNL osvojili prvo mesto.

Treninge vodi novi trener iz Italije Salvatore Bianchetti; ta je v svoji karieri že deloval v italijanskih klubih Spal, Catania, Barletta, nazadnje v bolgarskem klubu Naftex Burgos. Uvodni treningi potekajo na igrišču za Sovičem. Trenutno vadi več kot 20 igralcev – pretežno so iz Italije in Hrvaške, nekaj je tudi domačinov. V prihodnjih dneh naj bi odigrali vsaj štiri pripravljalne tekme. Prvi nasprotnik bo drugoligaš iz Bilj. Cilj ekipe in vodstva je postavljen kar visoko, čeprav je v ligi nekaj znanih

nogometnih (nekdanji tudi prvoligaških) ekip. Štiri so iz naše, primorske regije.

ND FC Postojna z dvema mlajšima selekcijama se je v prihajajoči sezoni 2020/21 močno povežalo z nogometnim klubom iz Ilirske Bistrice. Nekateri dečki bodo nastopali za novince Bistričane v 1. slovenski ligi U-15 zahodna skupina, nekateri kadeti in mladinci pa bodo igrali v prvenstvu MNZ Koper v selekciji U-17.

ATLETIKA

Na atletskem stadionu v Novi Gorici je na julijskem državnem atletskem prvenstvu za mlajše člane in članice (do 23 let) nastopil tudi Postojnčan Klemen Vilhar.

Postojnski atlet sicer tekmuje za ljubljanski klub Olimpija. V teku na 1500 m je končal kot tretji in tako osvojil bronasto odličje.

ALPSKO SMUČANJE

V letošnjem letu se je na postojnskih športnih objektih, predvsem zunanjih – tudi na Soviču in na mestnem stadionu – že petkrat mudila na nekajdnevnih pripravah ženska mladinska smučarska reprezentanca Slovenije.

Osem deklet sicer tudi v teh poletnih mesecih smuča na ledeniku v Avstriji, v Postojni pa je na programu telesna oziroma kondicijska priprava s poudarkom na moči in hitrosti. Tekmovalke so z vseh koncev naše domovine.

V strokovnem vodstvu je glavni trener Pavel Grašič, kondicijski trener pa Postojnčan Andrej Lukežič. Trener Aleš Valenti je povedal: »Postojna nam v tem trenutku nudi prav vse, kar potrebujemo. Temperature so prave, nastanitev v dijaškem domu in prehrana na nivoju, nič nam ne manjka, zato bomo v Postojni opravili še dva ciklusa telesnih priprav. Vse tekmovalke že v jeseni čakajo prve tekme na snegu v Evropskem mladinskem pokalu.«

Športno stran je pripravil Brane Fatur

Izobraževanje s področja požarne varnosti Konjeniškega kluba Postojna

V sodelovanju s PGD Slavina je KK Postojna v začetku julija organiziral krajše izobraževanje za člane društva s področja požarne varnosti, reševanja ljudi in živali ter praktičen prikaz evakuacijske vaje in gašenja za širšo javnost.

Poveljnik PGD Slavina je prestavil glavne elemente pravičnega reagiranja v primeru pojava požara. Scenarij vaje je vključeval goreči hlev z dimom, pravičen umik navzočih na zbirno mesto, klicanje na številko 112 in navedbo vseh relevantnih podatkov za čim hitrejšo intervencijo. Ob prihodu gasilcev na prizorišče, je bilo potrebno na njihova vprašanja odgovarjati mirno, z namenom, da so opremljeni z informacijami, ki jim omogočajo uspešno posredovanje. Iz gorečega hleva so rešili dve poškodovanki, nato živali, pogasili ogenj ter rešili situacijo brez večje škode.

Hlev s senom je namreč precej nevaren v primeru požara, zato je potrebno poznati pravila, obvladovati paniko in strah, za preprečitev neljubih dogodkov pa se vesti predvsem odgovorno.

KK Postojna

Pereč problem onesnaženja površinskih voda na Postojnskem

Predstavniki ribiške družine ugotavljamo, da so večja onesnaženja voda ponavljajoča se zgodba ob vsakem večjem deževju v dolini reke Pivke in Nanošnice. Ta so težko dokazljiva, potrebno pa je kar nekaj časa, da onesnaževalce odkrijemo.

Poleg pretiranega gnojenja, neurejenega shranjevanja gnojevke in neprimerne odvajanja komunalnih voda so potencialni onesnaževalci tudi avtocesta, železnica ter neurejena parkirišča tovornih in osebnih vozil brez urejenih lovilcev olj in odpadnih voda. Vse navedeno onesnažuje tako površinske vode kot tudi podtalnico, ki je našim očem skrita, pa zato nič manj pomembna. Ta prikrita onesnaženja postanejo vidna, ko po dolgotrajni suši nenadna deževja spreje vso nesnago, ta pa se na vodi pokaže v obliki pen in obarvanosti vode ter neobičajnih vonjav.

Prebivalci naše kotline se moramo začeti zavedati, da dobrih deset odstotkov onesnažene vode dobimo nazaj v obliki pitne vode, ki jo uporabljamo v vsakdanjem življenju. Prav zato se moramo potruditi, da vodo v rekah in podtalnici ohranjamo neoporečno, saj s tem pomagamo tako naravi kot tudi lastnemu zdravju.

Predsednik Ribiške družine Postojna Martin Miklavc

Ščukice na odru z igro Vigred

Pot do premiere je bila preprejena z ovirami, vendar je vztrajnost in vnema prevladala. Otroška gledališka skupina Ščukice je na odru predstavila novo gledališko igro z naslovom Vigred.

Skozi igro spoznamo šest najboljših prijateljic, njihove karakterje in življenjske cilje. V vsakem prizoru pride do izraza ena od deklet in njen manjši ali večji problem. Med slednjimi se med drugim zvrstijo neuslišana ljubezen, težave v šoli in prestrašenost ob odraščanju. Kot dobre prijateljice si druga drugi stojijo ob strani in tisti, ki je v stiski, pomagajo kakor najbolje znajo, najsibo s prijazno besedo, z dejanjem ali samo s poslušanjem. Na koncu vidimo še drobce njihovega življenja, ko se po desetih letih ponovno snidejo in ugotovijo, katere želje iz otroških let so se uresničile in katere ne.

Prijateljstvo, odraščanje in spopadanje z ovirami na poti življenja so glavna predstava, ki je bila med publiko odlično sprejeta. Tako je

skupina dodala še en kamenček v svoj že petnajst let trajajoč mozaik ustvarjanja. Igra je odlično zrcalo odraščanja skupine in zorenja vsake njene zveste članice.

Postojnski piloti v Celju

Letošnje že 29. državno prvenstvo Slovenije v jadralnem letenju za klubski in odprti razred je letos organiziral Aeroklub letalska šola Celje, pod pokroviteljstvom Letalske zveze Slovenije. Tako kot že nekaj let so se prvenstva udeležili tudi piloti Aerokluba Postojna v obeh razredih.

Kljub okrnjeni letošnji letalski sezoni so se Postojnčani kar dobro odrezali in dosegli rezultate, ki so jih tudi načrtovali. V klubskem razredu so se piloti Miha Premrl, Sandi Kavalič in Bernard Dobre uvrstili v zlato sredino. Medtem ko je v odprtem razredu Luka Žnideršič prijadral do odličnega 4. mesta.

Andrej Bratož

Pohod ob spominskih obeležjih tigrovcem ter aktivistom in borcem NOB

4. tradicionalni pohod, ki sta ga letos organizirala Združenje borcev za vrednote NOB Postojna in krajevna organizacija Prestranek, je potekal ob pomnikih protifašističnega boja pred in med 2. svetovno vojno.

Pot se je začela na štivanskem pokopališču ob grobu štirih neznanih partizanov in do Prestranka, kjer nas je nagovoril predsednik KS Ivan Vorotnjak in je predsednica krajevne organizacije Martina Križaj z najstarejšo udeleženko pohoda 97-letno nekdanjo partizanko Anico Cucsek položila cvetje k spomeniku, ob katerem je zrasla urejena okolica s parkom. Dobrih 50 pohodnikov se je sprehodilo do Orehka, kjer je bila ob zaključku priložnost za kulturni program z Žensko vokalno skupino Vanda Križaj, ogled priložnostne razstave o narodno in kulturno zavodni Križajevi družini in druženje. Domačini smo ob vsakem spominskem obeležju pripravili kratko predstavitev oseb in dogodkov o katerih pričajo.

Na 12 kilometrov dolgem pohodu smo udeleženci obudili spomine na 25-letno fašistično zatiranje in nasilje nad Slovenci v tem delu Primor-

KOMUS

Pogrebne storitve

**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBLIŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ✦ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ✦ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ✦ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ✦ ekshumacija
- ✦ organizacija pogrebne svečanosti
- ✦ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ✦ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ✦ pogrebna oprema

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo **10% popust** na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokror.

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o
Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

ske ter vojne strahote, ki so se po kapitulaciji Italije z nemško okupacijo še stopnjevale. Spomnili smo se na ohranjanje slovenskega jezika in narodne zavesti ter na upornišvo in narodnoosvobodilni boj. Besede in zapise s spomenikov čas briše, če jih ne obnavljamo in beremo. Ta dan smo brali imena, datume, napise, ohranjali spomin na neizbrisani del naše zgodovine; najpogosteje smo prebrali vklesano besedo svoboda, ki bo zapisana za vse čase.

Magda Jakin Černe

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Kako se lahko vnovči turistični bon?

Turistični bon se vnovči na lokaciji turističnega objekta z vašim identifikacijskim dokumentom. Oseba s stalnim prebivališčem v Sloveniji na dan 13. 3. 2020 bo lahko od 19. 6. do 31. 12. 2020 zelo enostavno unovčila bon pri turističnih ponudnikih za nastanitve v Sloveniji. Upravičencu bon pripada avtomatično, in sicer kot dobroimetje, ki ga vodi Finančna uprava v sistemu eDavki. Bona upravičenec ne bo prejel v fizični obliki.

Unovčil ga bo tako, da bo to povedal receptorju turističnega objekta in sledil njegovim nadaljnjim navodilom. Receptorju bo predložil svoj identifikacijski dokument in izpolnil kratek obrazec. Obrazci bodo dostopni pri ponudniku nastanitve oz. receptorju ter tudi na spletni strani Finančne uprave RS.

Zgolj v primeru unovčitve bona po tretji osebi (npr. dopustovanje otroka s starimi starši, sosedi, športnimi klubi itd.) ali prenašanja bona med sorodniki (npr. med starimi starši in vnuki) bo treba že pred obiskom turističnega objekta imeti s seboj podpisana pooblastila. Turistične bone bo mogoče unovčiti za nastavitve ali nastavitve z zajtrkom in niso izplačljivi! Ponudniki niso dolžni sprejemati bonov, zato je priporočljivo, da se upravičenci že pri rezervaciji letovanja pozanimajo o tem.

Bon se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev prav tako se od bona ne plača dohodnina.

Na spletni strani FURS so objavljena tudi pogosta vprašanja in odgovori ter praktični primeri uporabe turističnih bonov. Za dodatna vprašanja smo vzpostavili posebni klicni center na številki: 08 200 1005. Uporabniki mobilne aplikacije eDavki bodo preko nje obveščani o svojem turističnem bonu in bodo lahko spremljali tudi stanje njegove porabe. Vsem svetujemo, da si aplikacijo eDavki namestite.

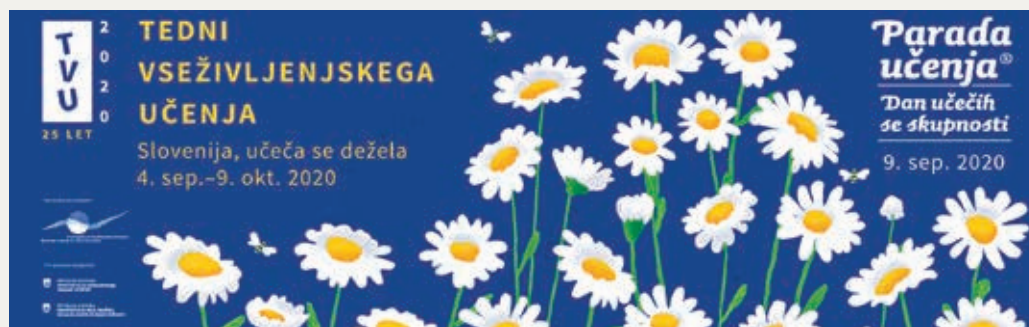
TVU 2020

Četudi v negotovi situaciji, nameravamo tudi v letošnjem letu izpeljati tradicionalne Tedne vseživljenjskega učenja. Gre za enega izmed pomembnejših in živahnejših promocijskih dogodkov na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji, ki poteka pod okriljem Andragoškega centra Slovenije in je namenjen vsem generacijam.

Tudi v letošnjem letu je naša želja povabiti k sodelovanju šole, organizacije, društva, skupine

in posameznike, ki v svojih okoljih kreirate, organizirate, izvajate in podpirate ali promovirate vseživljenjsko učenje in izobraževanje, saj s povezovanjem in medsebojnim sodelovanjem še bolj krepimo in utrjujemo vlogo znanja v sodobni družbi.

Tedni vseživljenjskega učenja bodo potekali od 4. septembra do 9. oktobra 2020. Če bi se nam radi pridružili in z nami ustvarjali letošnji TVU, nam čimprej sporočite na tvu@zavod-znanje.si ali na telefon **05 721-12-84** (Ana).

Zaključek likovnega natečaja »Navadni netopir«

Nagradni likovni natečaj »Navadni netopir«, organiziran v okviru projekta KRAS.RE.VITA, je bil namenjen učencem razrednega pouka širšega projektnega območja v šolskem letu 2019/2020 (Postojna, Pivka, Cerknica, Logatec), da s svojimi izdelki predstavijo navadnega netopirja.

V svojih izdelkih, pri katerih so imeli proste roke, so na različne načine upodobili navadne netopirje. V natečaju je sodelovalo 66 učencev iz 4 različnih osnovnih šol. Strokovna žirija s 3 člani (Teja Logar Morano, Polona Škodič in Slavko Polak) je ocenila prispela dela in tako določila dobitnike nagrad in priznanj.

Na natečaju sta bila najbolj uspešna učenca Jakob Komidar in Val Črmelj iz podružnične šole Maksima Gasparija iz Begunj, ki sta zasedla prvi dve mesti. Prisluzila sta si netopirnico ter leseno stensko uro v obliki netopirja. Tretjo nagrado je s svojim likovnim delom osvojila Lia Volk iz

Osnovne šole 8 talcev iz Logatca, ki je prejela leseno sestavljanko z motivom navadnega netopirja. Udeleženci od 4. do 10. mesta so prejeli priznanja. Župan Igor Marentič je skupaj s koordinatorkama projekta, Nino in Tanjo, nagrajencem osebno podelil nagrade in priznanja. Prav vsem sodelujočim pa zahvale za sodelovanje in manjšo tolažilno nagrado. Zelo smo bili veseli, ko smo izvedeli, da so se učenci med likovnim natečajem naučili marsikatero zanimivost o (navadnih) netopirjih. Ob zaključku natečaja se še enkrat zahvaljujemo vsem 66 udeležencem in njihovim mentorjem za poslane izdelke in sodelovanje ter jim želimo čim bolj brezskrbne počitnice!

Tekst: Tanja V. Jagunič in Nina Doles, koordinatorki projekta KRAS.RE.VITA; Fotografija: Nina Doles

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA POSTOJNA

Izkoristi pridobljeno znanje
za dobro zaposlitev

Informativni dan za izredni študij:

Torek, 8. september 2020
ob **16.30** uri.

STROJNIŠTVO
GOZDARSTVO IN LOVSTVO
POSLOVNI SEKRETAR

Ljubljanska cesta 2, Postojna
www.vspo.si

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,
Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija
asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljala dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**

5
KM

10
KM

ORGANIZATOR: Športno društvo Postojna teče

SPLETNA STRAN: www.postojnatece.si

FACEBOOK: <https://www.facebook.com/postojnskitek/>

KONTAKT: postojnskitek@gmail.com

Predprijava do 24. 8. 2020 na spletni strani postojnatece.si.
Prijava bodo možne tudi na dan tekm.

9:00
OTROŠKI

10:00
ODRASLI

PROSIMO, DARUJTE KRI.

KRVODAJALSKA AKCIJA: POSTOJNA

31.08.2020, 01.09.2020 in 02.09.2020
V DIJAŠKEM DOMU SGLŠ od 7. do 13. ure.

POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII!

7 dni pred krvodajalsko akcijo na: **051/ 389 270,**

051/ 671 147,

030/ 716 796.

www.daruj-kri.si

Sofinancira

OBČINA
POSTOJNA

poletni
kulturni
festival

zmaj
ma
mlade
ve Postojni

od 25. avg.
do 6. sept.
2020

Program bo objavljen 7. avgusta na zmaj-ma-mlade.com

MLADINSKI CENTER POSTOJNA

pred MC Postojna

Sofinancira

OBČINA
POSTOJNA

SRE 29.07 Vseeno mi je, če bomo v
ob 21.00 **zgodovino zapisani kot barbari**
komična drama (Rom, Nem, Fr / 2018 / 138')

SRE 05.08 112
ob 21.00 *kriminalka (Dan / 2018 / 85')*

SRE 12.08 Medtem, ko vas ni bilo
ob 21.00 *drama (VB, Fr, Bel / 2019 / 100')*

SOB 15.08 Nenavaden teden s Tesso
ob 21.00 *družinska komična drama (Niz, Nem / 2019 / 82')*

SRE 19.08 Medena dežela
ob 21.00 *dokumentarec (Mak / 2019 / 90')*

ČET 27.08 Zgodbe iz kostanjevih gozdov
ob 21.00 *drama (Slo / 2019 / 81')*

ČET 03.09 Bog obstaja, ime ji je Petrunija
ob 21.00 *drama (Mak, Slo, Fr, Bel, Hr / 2019 / 100')*

Vstop na predstave je brezplačen.
<https://dogodki.today/poletnikino>

Število obiskovalcev je omejeno.
V primeru dežja projekcija odpade.

Vodnik dogajanja v občini Postojna

26.7.2020

19:00 Koncert s kavča: ELUMOVIH 15 ZA SLADOKUSCE

Vokalna skupina Elum

- Prenos koncerta ob 15. obletnici v živo iz dvorane Glasbene šole Postojna na povezavi:

<https://www.facebook.com/VokalnaSkupinaElum>

15.8.2020

20:00 Koncert pod lipo

Kulturno društvo Slavina

Slavina

od 17.8.2020 do 21.8.2020

9:00 Počitniške aktivnosti

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

- Delavnice so brezplačne in primerne za otroke med 6 in 10 let. Obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

Zelena dvorana Postojna

od 24.8.2020 do 28.8.2020

9:00 Počitniške dejavnosti na prostem

CSD Primorsko – notranjska, Dnevni center za otroke in mladostnike Postojna

- Delavnice so brezplačne, namenjene otrokom od 7-15 leta. Obvezna predhodna prijava na: dc.postojna@gmail.com

Postojna

od 4.9. do 9.10.2020

Tedni vseživljenjskega učenja

Zavod znanje, OE Ljudska univerza Postojna

- Vse aktualne informacije in dogodki objavljeni na spletni strani: www.lu-postojna.si

Ljudska univerza Postojna

začetek v septembru

Začetna integracija priseljencev (180 ur)

Zavod znanje, OE Ljudska univerza Postojna

- Za priseljence, ki bi se radi učili slovenski jezik. Prijave zbiramo v tajništvu LU Postojna 05 721 12 80, lu-postojna@zavod-znanje.si

Ljudska univerza Postojna

začetek v septembru

Računalništvo za vsak dan (40 ur)

Zavod znanje, OE Ljudska univerza Postojna

- Za vse, ki bi radi spoznali: osnove spleta, aplikacije za video konference, Googleve aplikacije, osnove Word in Excel. Prijave zbiramo v tajništvu LU Postojna 05 721 12 80, lu-postojna@zavod-znanje.si

Ljudska univerza Postojna

POSTOJNA

OBČINA
POSTOJNA

12. Kulturni utrip poletja

POLETNI FESTIVAL POSTOJNA 2020
od 7. julija do 14. avgusta na Titovem trgu

Torek | **28.7.** | 20.30

Večer oddaje
**PRIJATELJI OStanimo
PRIJATELJI**

Sreda | **29.7.** | 19.00

Otroška sreda s
HIŠO EKSPERIMENTOV

Četrtek | **30.7.** | 20.30

Gypsy swing večer
**DAMIR KUKURUZOVIČ
DJANGO GROUP**
org.: Jazz Hram

Petek | **31.7.** | 20.30

Koncert
KINGSTON

Torek | **4.8.** | 20.30

Koncert
**INTIMNO Z
LARO JANKOVIČ**
(v atriju IZRK ZRC SAZU)

Sreda | **5.8.** | 19.00

Otroška sreda s
HIŠO EKSPERIMENTOV

Četrtek | **6.8.** | 20.30

Vokalni jazz večer
**MARTINE THOMAS &
BLACK COFFEE**
org.: Jazz Hram

Petek | **7.8.** | 20.30

Rokenrol večer
**OSCAR CHERSA &
THE FLAMING STARS BAND**

Torek | **11.8.** | 20.30

Projekcija filma
ZA PAVLA KNOBLA SKOVANO

Sreda | **12.8.** | 19.00

PASJI DAN

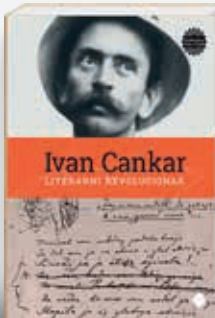

Petek | **14.8.** | 20.30

Koncert
KLAPA CAMBI

Organizator si pridržuje pravico do spremembe ali odpovedi programa.
Koncerti in predstave bodo potekali po priporočilih NIJZ.
Obiskovalce naprošamo, da upoštevajo navodila ob vstopu na prizorišče.

Cankarjeva
založba

	AVTOR: MATEJ MISLEJ	RDEČA ZEMLJA, JEROVICA	OBREDNI VELIKO-NOČNI SPEV	PASJE OGLAŠANJE	ITALIJANSKA IGRALKA MIRANDA	AVTOMOBILSKA OZNAKA SPLITA	POSLANSTVO	VISOKA ŠOLA	UPANJE
	VRAŽNI OBESEK, AMULET								
	RAZTEGLJIV TRAK								
	NAČRITNA GOJITEV ŽIVALI					PLOD SLOVENSKA IGRALKA KUMER			
	ANGLEŠKO SVETLO PIVO KIPARSKO ORODJE				VERDIJEVA OPERA SL. IGRALEC (BOJAN)				
									TRSKA

	NAUK O GOSPODARSTVU	VODOVODNI INŠTALATER	JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	NICCOLO PAGANINI	DEL STANOVANJA	PLAST TEMNA PLOSKEV ZA OSVETLJENIM TELESOM	LETovišČE NA FLORIDI FRANCOSKI SLALOMIST (CLEMENT)						
AMERIŠKA IGRALKA (LINDA)						SKESAN ČLOVEK POLIAMIDNO VLAKNO				RIMSKA 4 MLAD FANT			
SESTAVINA CELOTE							PREDEL OB RAMI MOLZNA ŽIVAL						
PESEM HVALNICA				AMERIŠKO BRENKALO, BENDŽO POD			GOTOVINA (ŽARG.) KAR JE GNILO			RIMSKI HIŠNI BOG SUNKOVIT POTEGLJAJ			
KEMIJSKI SIMBOL ZA NOBELIJ			LJUDSTVO V JV AZIJI SL. PEVKA HORVAT				GOLOBU PODOBNA PTICA SL. SMUČ. SKAKALEC (PRIMOŽ)					ODSOTNOST S KRAJA ZLOČINA	(BIVŠE) SMUČIŠČE NAD POSTOJNO
KROŽNIK OVALNE OBLIKE					PLITEV ZALIV DRŽAVA V SR. AMERIKI				POSEBNEŽ NOETOVA BARKA				
EVROPSKA KNEŽEVINA						SAD OLJKE VRV, KONOPEC				ZIDARSKA ŽLICA RASTLINA NA VLAŽNIH TLEH			
NEKDANJI UGANDSKI DIKTATOR AMIN				FIATOV AVTO ORANJE			ZVOČNI ZNAK ZA PREPLAH SREDIŠČE VRTENJA			AFRIŠKI VELETOK RADIJ			
SLOVENSKI DUHOVNIK IN SKLADATELJ ALJAŽ									SKUPINA OTOKOV V SREDNJI AMERIKI				
TROPSKA PAPIGA						SLOVENSKI PESNIK IN NOVINAR BABAČIČ			SLOVENSKI HARMONIKAR (VITAL)				

Cankarjeva založba je tudi v tem poletju poskrbela, da so knjigarniške in knjižnične police bogato založene z odličnim knjižnim izborom za vse okuse. Uživate v branju!

Cankarjeva založba podarja tri knjižne nagrade:

1. nagrada: *Ivan Cankar, literarni revolucionar* (več avtorjev),
2. nagrada: *Ivana pred morjem* (Veronika Simoniti),
3. nagrada: *Naredite Ameriko spet obvladljivo* (Katja Perat).

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski preprih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov: postojnski.preprijh@postojna.si **najkasneje do 7. avgusta.** Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci junjske številke:

1. nagrado (komplet rastlin Koristni vrt) prejme **TINA ŽVANUT**, Malo Ubeljsko 13, 6225 Hruševce;;
2. nagrado komplet rastlin Sončni balkon) prejme **SAŠA BERGOČ**, Log 17, 6230 Postojna;
3. nagrado (komplet rastlin Sredozemske dišavnice) prejme **NIKA BAJC**, Rožna ulica 6, 6230 Postojna.

Nagrajenke naj se z osebnim dokumentom zglasijo v Drevesnici Štivan.

Iz foto albuma družine Pečan iz Planine

Planina ni izrazito izpostavljena burji, a so si nekateri Planinci svoja domovanja zgradili v značilnem »pivškem« slogu. V Dolnji Planini so hiše zgrajene na malce dvignjenem svetu na robu Planinskega polja, je pa zanje značilno, da imajo izhod iz hiše tudi na zgornjo, višjo cesto; tako so se ljudje lahko »umikali« pred poplavami. Takšno podobo še vedno izpričuje Pečanova domačija.

Pečanova hiša, ena najstarejših v Planini, je bila zgrajena leta 1779 in je ostala do danes skoraj v celoti nespremenjena. Ohranjeni sta črni kuhinji (v pritličju in v prvem nadstropju), ohranjena so tudi vhodna vrata in se še vedno zapirajo na »rigel«, vlit v kamen s svincem. Kamniti »štoki«, ki vodijo v klet, imajo na sredi vdolbino, da so lahko vanjo spravljali tudi sode. Tudi ta je vkopana na treh koncih v zemljo, tako da je v njej temperatura preko celega leta le do deset stopinj.

Po ustnem sporočilu naj bi v tej hiši stanoval tudi oskrbnik Windischgratzev, kasneje pa sorodnica Pečanovih. Ta je zaradi preužitka zapustila hišo Francu Pečanu, rojenemu v Ljubljani leta 1908 (umrl 1969).

S Francem Pečanom dobi hiša ime Pečanova domačija. Franc Pečan je svojo mladost preživel zelo burno, kar malce avanturistično. Po poklicu je bil izučen usnjar, a svojega poklica ni opravljal dolgo. Zaradi nesrečnih

Franc Pečan je bil adjutant konjeniškega polka v Subotici.

ali morda tudi celo srečnih okoliščin je s kartanjem izgubil veliko vsoto denarja, zato je moral bežati. Zatekel se je v Niš in se tam vpisal v podoficirsko konjeniško šolo. Zaposlil se je v jugoslovanski vojski ter opravljal zahtevna in odgovorna dela. Nekaj časa je spremljal kralja Petra Karadorđevića mlajšega. Franc Pečan je bil namreč atletske postave, visok, zanesljiv in čeden mladenič. Pred invalidsko upokojitvijo (bilo mu je ko-

Pečanova družina leta v petdesetih letih prejšnjega stoletja.

maj 35 let) je bil adjutant konjeniškega polka v Subotici. Tam je spoznal čedno mladenko Adelo Kiralj (v madžarščini pomeni kralj) in se leta 1940 z njo poročil. Leto kasneje se jima je rodil sin Franc.

Konec leta 1941 se je z družino preselil v Ljubljano, kjer so preživeli vojna leta. V začetku leta 1946 pa so se ponovno preselili v Subotico, kjer se je rodil drugi sin – Alojz.

Leta 1958 so se vrnili v Slovenijo in se naselili v Dolnji Planini. Oče je sina Franca vpisal v gimnazijo v Postojni, Alojza pa v osnovno šolo v Planini.

S Pečanovo domačijo je povezanih kar nekaj zgodb – najstarejša med njimi sega v 18. stoletje in pripoveduje o romarju, ki je zbiral odpustke. Na poti proti Rimu se je ustavil v Pečanovi gostilni in prosil za prenočišče. Čez noč je romar izginil neznan kam, znano pa je, da je sluga čez dve leti za svojo »molčečo« uslugo dobil v dar celotno hišo. Druga zgodba pripoveduje o kugi, ta je leta 1836 morila tudi v Planini. Ustavila naj bi se prav v Pečanovi hiši – v njej je bila tedaj »kužna« bolnica. V zahvalo, da je kuga prenehala ubijati, je bila v istem letu na hišnem pročelju narisana freska Marije – priprošnjice kužnih bolnikov. Naslikal naj bi jo akademski slikar Alojz Koren iz Logatca. V času Italije, ko je Dolnja Planina spadala pod Jugoslavijo, je v Pečanovi hiši živela njihova teta Neža – lectarka. Imela je lectarski »štand« s sedmimi skrivnimi predali za »šverc« kamenčkov za vžigalnike ter »žiletke« za britje in še za marsikaj drugega. Teta Neža je namreč imela dovoljenje za prodajo lecta tako v Jugoslaviji kot

v Italiji in ji je seveda dobro uspeval tudi posel s »šverc« robo.

Le kdo ne pozna zgodbe o jamborni cesti in o najdaljšem jamboru (dolgem 64 m), pripeljanem v Trst iz slovenskih gozdov. Ob prevozu so se furmani ustavili pri Pečanovih in tam tudi prenočili. V času furmanstva je bila sedanja Pečanova domačija – takrat imenovana »pri Molku« – priprežna postojanka in gostilna. Ob hiši je bil hlev in v njem so imeli priprežne konje, namenjene za prevoz tovora skozi Postojnska vrata.

Pečanovi hiše niso bistveno predelovali, ker so želeli, da ostane čimbolj avtohtona, pa tudi zato, ker je bila (v času Jugoslavije) vpisana kot narodni, nato pa kot kulturni spomenik. Pečanovi so cenili vse, kar je imelo kulturno in zgodovinsko vrednost, bili so tudi zbiratelji. Še danes sta v hiši ohranjena pohištvo iz začetka 20. stoletja ter skrinja iz 1836 – posliskana in dekorirana z intarzijo.

Franc in Alojz Pečan živita vsak na svojem koncu Slovenije, zato sta se odločila, da hišo prodata. Uspela sta najti kupca, ki ima zdrav odnos do dediščine, in zaradi tega sta mu v hiši zapustila tudi vso notranjo opremo. Novi lastnik naj bi jo restavriral. Franc je zbral o hiši obilico pisnih dokumentov, ki imajo zanimivo zgodovinsko vrednost (na primer notarski zapis o najemu kredita in vpisu hipoteke na hišo iz začetka 19. stoletja), in jih bo verjetno tudi izročil novemu lastniku.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografije: arhiv družine Pečan.

Pečanova hiša, zgrajena v tipičnem pivškem slogu, je ena najstarejših v Planini.